

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Celní problematika v EU

Nikola Plunárová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra obchodu a financí
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Nikola Plunárová

Podnikání a administrativa

Název práce

Celní problematika v EU

Název anglicky

Custom Issues In The EU

Cíle práce

Cílem práce bude navrhnout zlepšení pro zefektivnění a zrychlení antidumpingového šetření a zjistit, zda celní systém a jeho nařízení v oblasti antidumpingových opatření ochraňuje místního výrobce nebo naopak a proč.

Metodika

Případová studie, komparace, deskripce. Metodika zpracování teoretických východisek bude zaměřena na studium zákonných norem, odborné literatury, článků a dalších zdrojů tištěného i elektronického charakteru. Na základě studia budou vybrána adekvátní teoretická východiska, která budou aplikována při zpracování vlastní práce. Vlastní práce bude vycházet z charakteristiky konkrétního podniku a popisu současného stavu řešené problematiky na základě interních materiálů podniku. Pro formulaci problémových oblastí a návrhů jejich řešení bude použita metoda komparace s teoretickými východisky, metoda analýzy a syntézy zjištěných fakt a empirické metody poznání.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Celní správa, antidumpingová opatření, TARIC, EU, třetí země.

Doporučené zdroje informací

COLONESCU, Constantin. Antidumping, antitrust, and competition. Prague: CERGE-EI, 1997. 20 s. Working Paper Series, 115.

KÁRNÍK, Miroslav. Clo a celní politika od A do Z. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 303 s. ISBN 978-80-7263-779-9.

ŠRAMKOVÁ, Dana, PAŘÍZKOVÁ, Ivana a SALÁK, Pavel. Celní správa v organizačním a funkčním pojetí: vybrané kapitoly. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 163 s. ISBN 978-802-1056-909.

ŽEMLIČKA, Lubomír. Celní předpisy při dovozu a vývozu zboží. 1. vyd. Praha: Pragoeduca, 1993. 253 s. ISBN 80-901-4821-2.

ŽEMLIČKA, Lubomír. Celní zákon a předpisy související v praxi od 1. 7. 2002. 2.dopl.a aktual. vyd. Olomouc: ANAG, 2002. 455 s. ISBN 80-726-3136-5.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Štefan Toth

Elektronicky schváleno dne 29. 9. 2014

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 18. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Celní problematika v EU" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 1.3.2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Štefanovi Tothovi za odborné vedení a dohled nad tvorbou této diplomové práce, za jeho podnětné připomínky a rady při zpracování diplomové práce.

Celní problematika v EU

Custom Issues In The EU

Souhrn

Hlavním cílem práce je navrhnout zlepšení pro zefektivnění antidumpingového šetření z pohledu výrobce i celého společného celního trhu EU. Vedlejším cílem je zjistit, na základě poskytnutých finančních podkladů dané české společnosti v dlouhodobém časovém horizontu, jestli celní zásahy, které uvalují antidumpingové clo, českého výrobce pozitivně ovlivňují a jakým způsobem. V teoretické části byla provedena analýza odborné literatury týkající se celní problematiky, vymezení cel, celní hierarchie, charakteristika, postup i náležitosti antidumpingového šetření a dalších potřebných témat tvořící podklad pro praktickou část práce. K naplnění hlavního cíle práce je navrženo zlepšení pro zrychlení počátku šetření, kdy by žádost o zahájení šetření nemuseli předkládat samotní výrobci, ale pomocí sledování vývoje zisku, ROE, ROA odvětví by šetření zahájilo samotné celní oddělení. Dále je použito metody komparace výstupů z použitého systému SPSS, jenž je schopný vytvořit prognózy vývoje zisku společnosti od zvoleného bodu a jenž je potřebný pro srovnání se skutečným ziskem. Vzájemnou komparací vznikl výpočet újmy výrobce, která by pro menší společnosti mohla být rozhodující pro odchod z odvětví. Při zkoumání finančních ukazatelů v dlouhodobém časovém horizontu bylo zjištěno, že včasné zásahy Rady a Komise Evropské Unie mají pozitivní vliv na výrobce, tedy ho v rámci možností chrání.

Summary

The main objective is to propose improvements for more effective anti-dumping investigation from the perspective of both the producer and the whole of the Common Customs EU market. The secondary objective is to determine, on the basis of financial documents of the Czech society in the long term, if the customs interventions that impose anti-dumping duties, the Czech producer of positive affect and how. In the theoretical part,

an analysis of literature related to customs issues, defining duties, customs hierarchy, characterization, process requirements and anti-dumping investigations and other necessary issues forming the basis for practical part. To achieve the main objective of this work is designed to improve acceleration beginning of the investigation, which would request the initiation of the investigation did not submit the producers themselves, but by monitoring the development of earnings, ROE, ROA industry launched its own investigation by the customs department. It is also used method of comparison of outputs from the system used SPSS, which is able to create forecasts for the company's profit from the selected point and which is required for comparison with the actual profit. Mutual comparison was injury calculations manufacturer, which for smaller companies could be crucial to exit the industry. When examining financial indicators in the long term, it was found that the timely intervention of the Council and the Commission of the European Union have a positive impact on producers, thus it protects the extent possible.

Klíčová slova: Celní správa, Antidumpingové opatření, TARIC, EU, Třetí země

Keywords: Customs, Anti-dumping measures, TARIC, EU, Third countries

OBSAH

1.	ÚVOD	9
2.	CÍL A METODIKA	10
2.1.	CÍL	10
2.2.	METODIKA	10
3.	TEORETICKÉ VÝCHODISKA	13
3.1.	Celní systém ČR	13
3.1.1	Činnost celního systému	15
3.2.	Charakteristika cla	16
3.2.1.	Funkce cla	18
3.2.2.	Druhy cla	19
3.3.	Charakteristika dumpingu	20
3.4.	Antidumpingové clo	22
3.5.	Antidumpingová opatření	23
3.6.	Další potřebné pojmy	24
3.7.	Antidumpingový proces a právní úprava	26
3.8.	Dumping a EU	30
3.9.	Dumping a ČR	31
3.10.	Existence dumpingových cen	33
3.10.1.	Zjišťování běžné hodnoty	34
3.10.2.	Zjišťování vývozní ceny	35
3.10.3.	Srovnání cen a dumpingové rozpětí	36
3.10.4.	Zjišťování újmy výrobního odvětví EU	38
4.	PŘÍPADOVÁ STUDIE NA ČESKÉHO VÝROBCE	40

4.1.	První řízení proti ČLR.....	41
4.2.	Druhé řízení- Reexport Malajsie.....	42
4.3.	Třetí řízení- Reexport Tchaj-wan a Thajsko.....	44
4.4.	Čtvrté řízení- Reexport Indonésie a Indie	46
4.5.	Páté řízení- Obcházení kódů TARIC ČLR.....	47
4.6.	Dopad řízení na daného českého výrobce	49
5.	NÁVRH VLASTNÍHO ZLEPŠENÍ.....	54
6.	ZÁVĚR.....	58
	ZDROJE.....	60

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK Č. 1 - ORGANIZAČNÍ USPOŘÁDÁNÍ CELNÍ SPRÁVY DO 31.12.2012.....	14
OBRÁZEK Č. 2 - ORGANIZAČNÍ USPOŘÁDÁNÍ CELNÍ SPRÁVY OD 1.1.2013.....	15
OBRÁZEK Č. 3 - POSTUP PŘI „STANDARDNÍM“ ZAVÁDĚNÍ ANTIDUMPINGOVÉHO CLA	29
OBRÁZEK Č. 4 - POSTUP PŘI „NESTANDARDNÍM“ ZAVÁDĚNÍ ANTIDUMPINGOVÉHO CLA	30
OBRÁZEK Č. 5 - PERLINKA	41

SEZNAM TABULEK

TABULKA Č. 1 - PŘÍKLAD VÝPOČTU DUMPINGOVÉHO ROZPĚTÍ	39
TABULKA Č. 2 - VÝVOJ DOVOZU VÝROBKU DO UNIE, KTERÝ JE PŘEDMĚTEM ŠETŘENÍ, A DOTČENÉHO VÝROBKU POCHÁZEJÍCÍHO Z ČLR	42
TABULKA Č. 3 - VÝVOJ DOVOZU VÝROBKU DO UNIE, KTERÝ JE PŘEDMĚTEM ŠETŘENÍ, A DOTČENÉHO VÝROBKU POCHÁZEJÍCÍHO Z ČLR A MALAJISIE	43
TABULKA Č. 4 - VÝVOJ DOVOZU VÝROBKU, KTERÝ JE PŘEDMĚTEM ŠETŘENÍ Z ČLR DO MALAJISIE.....	43
TABULKA Č. 5 - VÝVOJ DOVOZU VÝROBKU, KTERÝ JE PŘEDMĚTEM ŠETŘENÍ, DO UNIE Z THAJSKA TCHAJ-WANU A ČLR V MIL. M2.....	44
TABULKA Č. 6 - VÝVOJ DOVOZU VÝROBKU, KTERÝ JE PŘEDMĚTEM ŠETŘENÍ, Z ČLR DO THAJSKA A TCHAJ-WANU V MIL. M2.....	45
TABULKA Č. 7 - VÝVOJ DOVOZU VÝROBKU DO UNIE, KTERÝ JE PŘEDMĚTEM ŠETŘENÍ, Z ČLR A INDIE	46
TABULKA Č. 8 - VÝVOZ PERLINKY Z ČLR DO INDIE A INDONÉSIE.....	47
TABULKA Č. 9 - VÝVOJ DOVOZU PERLINKY POCHÁZEJÍCÍHO Z ČLR.....	48
TABULKA Č. 10 - VÝPOČET UŠLÉHO ZISKU (V TIS. KČ).....	57

SEZNAM GRAFŮ

GRAF Č. 1 - VÝVOJ TRŽEB SPOLEČNOSTI.....	49
GRAF Č. 2 - VÝVOJ ZISKU SPOLEČNOSTI	51
GRAF Č. 3 - VÝVOJ PŘIDANÉ HODNOTY VÝROBKŮ SPOLEČNOSTI.....	52
GRAF Č. 4 - VÝVOJ PODÍLU SPOLEČNOSTI NA TRHU UNIE	53

GRAF Č. 5 - VÝVOJ ZISKU V SLEDOVANÉM OBDOBÍ	55
GRAF Č. 6 - PROGNÓZA VÝVOJE ZISKU SPOLEČNOSTI (V TIS. KČ).....	56

1. ÚVOD

Téma týkající se celního systému mě zaujalo díky své schopnosti ovlivňovat postavení celého výrobního odvětví domácího trhu. Je faktem, že dovozní a antidumpingové clo jsou cla nejvíce uvalované. Přičemž dovozní clo je uplatňované již od počátku vzniku zahraniční směny zboží a služeb, ale vznik antidumpingového cla je mnohem aktuálnější a z důvodu reakce na nekalé taktiky zahraničních dovozců, proto mi zaměření na dumpingové opatření a celý postup řízení přijde velmi zajímavé a téma akutní. Tato opatření nabývají v posledních letech na svém významu, což je způsobeno také tím, že demokratické státy se snaží o minimální překážky jak ekonomické, tak geografické. Za tímto účelem dochází k postupné eliminaci tarifních i netarifních nástrojů, proto opatření proti dumpingu zůstává jedním z mála možností, jak bojovat proti nekalým taktikám, ke kterým dochází u rychlé expanze na nový trh, jako je hlavně cenové podbízení. Tato taktika může zcela ovládnout nabídku daného výrobku na celém místním trhu, a tím také zlikvidovat domácí výrobce, což může mít fatální následky. Antidumpingové clo vytváří rozpor mezi liberálním a protekcionistickým postojem k obchodní politice a ekonomice. S dlouhodobým rozvojem se také objevila, a stejně dlouho se řeší, otázka toho: „Jak velká by měla být míra protekcionismu v mezinárodním obchodě a udržitelná míra volného obchodu?“. Liberalismus na jedné straně zjednodušuje a podporuje obchod, ale na druhé straně může zničit konkurenci cílenou cenovou taktikou. To pak může vést k tomu, že po likvidaci konkurence samozřejmě dumpingovou cenu nezachová, spíše naopak ji zvýší ještě nad úroveň ceny původní.

V rámci České republiky přešla úprava ochranných opatření proti dumpingu do pravomoci Evropské unie jako součást společné obchodní politiky. Proto proces zavádění antidumpingového cla trvá v rámci několika měsíců, které mohou být pro trh rozhodující. Z faktu, že chybí jakékoliv české odborné publikace, až na jednu výjimku, usuzuji, že je oblast dumpingu a oblasti opatření kolem něho je velmi opomíjen. Myslela jsem si, že je to tím, že tuto oblast řeší a šetří Evropská Unie pomocí Evropské komise, ale tím, že chybí rovněž zahraniční prameny, jsem usoudila, že je tato oblast šetření všeobecně podceňovaná a brána pouze jako nástroj sloužící k plnění státní pokladny.

2. CÍL A METODIKA

Zde je popsán hlavní cíl práce, za jakým účelem bude práce vytvořena a jakými metodami toho bude docíleno.

2.1. CÍL

Cílem práce bude navrhnout zlepšení pro zefektivnění antidumpingového šetření a zjistit, jak celní systém a jeho nařízení v oblasti antidumpingových opatření ochraňuje a ovlivňuje místního výrobce a proč.

V současnosti jsou ochranná opatření proti dumpingu přijímána zejména na půdě mezinárodních organizací zabývajících se mezinárodním obchodem a jinými integračními seskupeními, proto mě zajímá, jestli tato opatření fungují i pro místního výrobce. Ke zjištění této skutečnosti využiji některých z nástrojů, a to analýzu informací, statistického zhodnocení a také prostudování antidumpingových opatření a jejich nástrojů pro boj proti podvodům.

Cílem práce v teoretické části bude zaměřit se z pohledu normálního občana na systém celnictví v České republice a EU, funkci cla, vymezení dumpingu a jeho formy. Cílem práce ve výzkumné části bude zjistit, jak antidumpingové clo nastavenými procesy ovlivňuje vývoj společnosti a objem její výroby. Tato část je zaměřena na postupy šetření a zavádění antidumpingového cla v Evropské unii a jeho působení. Oblast celních omezení je velmi důležitá pro správné fungování celního systému. Omezení mají vliv na celou ekonomiku státu díky zabraňování toků zboží, které může být nelegální, může znevýhodňovat domácího výrobce a ovlivňovat i místní dovoz.

2.2. METODIKA

Celní systém a jeho fungování sleduji v médiích, ovšem hlavními zdroji informací pro teoretické hodnocení bude tvořit literatura, a to především titul „*Celní správa v organizačním a funkčním pojetí*“ a literatura od Lubomíra Žemličky, která výstižně

popisuje celní předpisy a Nařízení Rady. K získání potřebných teoretických znalostí využiji také Nařízení Komise a zákonů.

Práce bude tematicky rozvržena do dvou celků, které na sebe logicky navazují, a které jsou navzájem propojené. Od vysvětlení pojmů, systému opatření až po samotný praktický výzkum a výstup.

Na základě cíle práce ve výzkumné části bude použita pro jeho dosažení případová studie na daného českého anonymního výrobce. Případová studie je jednou z metod kvalitativního výzkumu a bývá často charakterizována jako podrobné studium jednoho nebo malého množství určených případů, proto je ideálním nástrojem k dosažení cíle této práce. Dle R. E. Stakea, který případovou studii charakterizuje jako úsilí o porozumění jedinečnému a komplexnímu sociálnímu objektu, který představuje systém s určitými sociálními hranicemi, bych případovou studii použitou v této práci zařadila pod instrumentální případovou studii, kdy je nejdříve vybrán jev a následně je zkoumaný případ, který tento jev reprezentuje.¹ Tento daný výrobce byl zvolený z toho důvodu, že se již pátým rokem účastní dumpingových šetření a to ve více formách obcházení. Proto je vhodným k dalším analýzám, a to ke klasifikační a kauzální analýze, neboli analýza zkoumání příčin a vlivu vnějších činitelů.

Jako základ bude použito k pochopení systému klasifikační analýzy, pomocí které definuji systém vymezením zkoumaných jevů a veličin a vztahů mezi nimi. Dále na základě systematického zkoumání, analyzování a vyhodnocování minulých a současných dat bude provedena kauzální analýza ve dvou krocích. V prvním kroku budou vyhledány vazby mezi vymezenými prvky a zjištěny jejich průběhy a vzájemné působení na zkoumané jevy. Dále také zjištěno, zda antidumpingová opatření chrání daného výrobce a do jaké míry. V kroku druhém bude navrženo zlepšení k zefektivnění procesu antidumpingového šetření, ve kterém bude použit statistický program SPSS, a to k vytvoření prognostického odhadu vývoje zisku společnosti od zvoleného hraničního bodu pro model $y = -5734,6x + 603408$ a dále postaven vůči skutečnému vývoji zisku. Komparací těchto dvou vývojů bude zjištěna úspora daného výrobce.

Z interních údajů podniku budou vytvořené statistiky a grafické průběhy, které budou moci být postaveny vůči průběhu antidumpingových opatření, procesů které probíhali v rámci vývoje obcházení místních předpisů v rámci EU, které poškozují

¹ STAKE, E. Robert. *Qualitative Research: Studying How Things Work*. 1. vyd., c 3/2010

určité výrobní odvětví. Tím si bude možné také vytvořit obrázek o tom, jak antidumpingová opatření působí na daného výrobce a posoudit, zda tyto opatření podporují poškozený podnik nebo jsou neúčinné.

Tato praktická část byla zvolena v této podobě z důvodu, že oficiálně žádná podobná studie ještě provedena nebyla a přijde mi možné zjištění jako velmi zajímavé a důležité.

3. TEORETICKÉ VÝCHODISKA

V následující kapitole budou popsány potřebné teoretické východiska pro zpracování praktické části, jako je celní systém, clo, dumping, antidumping, a celý antidumpingový proces.

3.1. Celní systém ČR

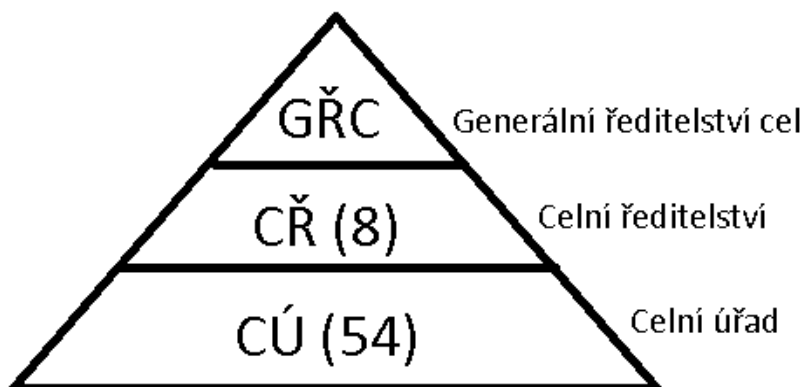
Po vstupu České republiky do EU prošla celní správa České republiky mnohými změnami. Byly zrušeny hranice s okolními zeměmi, které patří do EU, zrušily se kontroly zboží na hranicích České republiky a s postupem času získávala celní správa řadu nových pravomocí. Například výlučně začala spravovat spotřební daně, provádět kontroly v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví, dále i kontroly zaměstnávání cizinců a také provádí dohled nad bezpečností potravin a výrobků. Uplatňují se základní Evropské celní předpisy, a to Nařízení Rady č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex (zákoník) Společenství obsahuje veškerá základní ustanovení upravující celní problematiku a celní řízení v EU. Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č.2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, obsahuje upřesňující a doplňující ustanovení k provádění celního kodexu.²

Organizační uspořádání celní správy bylo dříve podle zákona č. 185/2004 Sb. a jednalo se o tzv. třístupňové organizační uspořádání, celní správu tvořilo Generální ředitelství cel, jako správní úřad pro oblast celnictví s celostátní působností), dále celní ředitelství (8 správních úřadů pro oblast celnictví s územím působnosti stanovenou přílohou zákona o celní správě) a jako nejnižší forma 54 celních úřadů.³

² KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2012, s. 116-120.

³ Zákon č. 17/2012 Sb. o celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Obrázek č. 1 - Organizační uspořádání celní správy do 31.12.2012

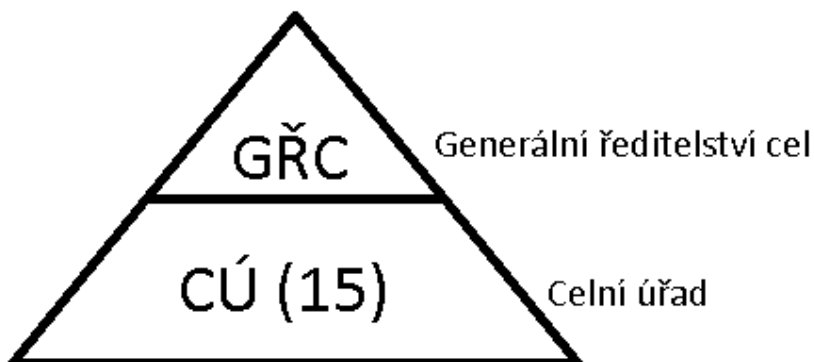
Zdroj: Horák M. in Šrámková D., Celní správa v organizačním a funkčním pojetí

Zákon č. 17/2012 Sb. o celní správě České republiky, ve znění zákona č.407/2012 Sb., který s účinností od 1. 1. 2013 nahradil zákon č. 185/2004 Sb. o celní správě České republiky, přinesl řadu změn pro Celní správu ČR. Hlavní změnou byl přechod ze třístupeňového modelu řízení na dvoustupňový. Důvodem této změny bylo zefektivnění fungování celní správy, snadnější plnění strategických cílů a snížení nákladů plnění cílů, které si celní správa do dalších let stanovila. Také je dobré zmínit, že rozsah dosavadních kompetencí daných orgánů celní správy se v rámci přechodu na dvoustupňové organizační uspořádání nezměnil. Nové dvoustupňové organizační uspořádání je následující. Generální ředitelství cel, které je podřízeno Ministerstvu financí a sídlí v Praze, je nejvyšším celním úřadem. Vykonává působnost správního orgánu, podílí se na přípravě návrhů předpisů při spolupráci s orgány veřejné správy, převádí cla, zajišťuje úkoly související se sjednáváním mezinárodních smluv a mnoho dalšího.⁴ Druhý stupeň hierarchie tvoří 15 krajských celních úřadů, které vykonávají působnost na území vyššího územního samosprávného celku. Celní úřad je obecným správcem daně podle správního řádu a vykonává správu placení peněžitých plnění v rámci dělené správy, která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územních samosprávných celků. Patří sem i celní úřad se sídlem v Praze Ruzyni (organizační schéma je uvedeno v příloze č. 3), jehož sídlem je hlavní město Praha,

⁴ Více v podkapitole Činnost celního systému

který vykonává specifický dohled na nejdůležitější vnější hranici Evropské unie na území České republiky.⁵

Obrázek č. 2 - Organizační uspořádání celní správy od 1.1.2013

Zdroj: Horák M. in Šramková D., Celní správa v organizačním a funkčním pojetí

3.1.1 Činnost celního systému

Celní správa České republiky klade důraz na vyvážený vztah mezi základními hodnotami a vlastní realizací strategie, provázanost strategických cílů jednotlivých perspektiv s analýzou vnitřního a vnějšího okolí, prosazuje ekonomické zájmy státu a jeho občanů, chrání národní a evropský trh a podílí se na zajištění bezpečnosti státu, jeho občanů a evropského bezpečnostního prostoru. Své poslání vykonává v oblastech správy cel a některých daní, výběru a vymáhání poplatků a jiných dávek, usnadnění mezinárodního obchodu, dohledu nad pohybem zboží, ochrany práv duševního vlastnictví, odhalování trestné činnosti a boje proti organizovanému zločinu a globálnímu terorismu. Mezi základní hodnoty a zásady, které Celní správa České republiky přijala za vlastní a které tvoří mantinely její činnosti, jsou zejména, ctění historických tradic celnictví, profesionální a pro klientský přístup-transparentní výkon činností, rovný přístup k veřejnosti, dodržování etických a morálních hodnot, společenská odpovědnost, politická nezávislost a nestrannost, odpovědnost k životnímu prostředí.⁶

⁵ Zákon č. 17/2012 Sb. o celní správě České republiky

⁶ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2012, s. 121-128.

Za strategické cíle si Celní správa České republiky klade např. být dlouhodobě excelentní v nákladové efektivitě CS ve srovnání s EU a ČR, nulovou toleranci obchodních podvodů, zvýšit dobrovolné plnění cel a daní, zvýšit výběr SPD omezením úniků a selektivním přístupem k subjektům, být účinní v řešení aktuálních problémů ochrany trhu a občanů, potírat šedou ekonomiku účinnějším odhalováním obchodních podvodů, přispívat k bezpečnosti účinnějším odhalováním obchodu se zbožím podléhajícím zákazům, zkrátit dobu řízení a zefektivnit proces vzdělávání.⁷

Generální ředitelství cel vykonává působnost správního orgánu nadřízeného celním úřadům, převádí cla podle přímo použitelného předpisu Evropské unie⁸, stanovuje, ve kterých věcech v oboru působnosti orgánů celní správy jde o případy celostátního nebo mezinárodního významu, je orgánem celní správy, který má ve věcech vymezených trestním řádem postavení policejního orgánu (dále jen „pověřený celní orgán“), jde-li o případy celostátního nebo mezinárodního významu, plní funkci centrální analytické jednotky pro účely analýzy rizik.

Generální ředitelství cel se podílí na přípravě návrhů právních předpisů, zabezpečování analytických a koncepčních úkolů, zajišťování úkolů souvisejících se sjednáváním mezinárodních smluv, s rozvojem mezistátních styků a mezinárodní spolupráce, jakož i úkolů, které vyplývají pro Českou republiku z mezinárodních smluv a z členství v mezinárodních organizacích.⁹

3.2. Charakteristika cla

Základem celní problematiky je clo. Proto je nejdůležitější toto slovo vysvětlit. V případě tohoto pojmu není odpověď jednoduchá neboť v současné době, žádná jednotná definice cla neexistuje. Autoři se o identifikaci cla pokoušejí již řádku let a někteří ho definují jako „*Clo je dávka, která je vybírána z hodnoty zboží při přechodu státní hranice. Cla mají povahu nepřímé, specifické spotřební daně, která je uvalována na některé druhy zboží*“¹⁰ nebo například jako „*Povinnou platbu sui genesis,*

⁷ Zákon č. 17/2012 Sb. o celní správě České republiky

⁸ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 ze dne 22. května 2000, kterým se provádí rozhodnutí 94/728/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství.

⁹ Zákon č. 17/2012 Sb. o celní správě České republiky

¹⁰ Tomášková E. *Veřejné finance*, Brno: Masarykova univerzita, 2006 s. 47.

stanovenou právními předpisy, která je vybírána v přímé souvislosti s přechodem zboží přes státní hranici od osob, které zboží dovážejí, respektive vyvážejí, nebo od osob, pro které je takové zboží dováženo nebo vyváženo“¹¹. Dle mého názoru můžeme clo zařadit mezi poplatek a daň a to proto, že je vždy vázáno na dovoz konkrétního zboží, že je vždy závislé na množství sazbách založených na původu zboží apod.

Budu-li mluvit o cle jako o prvku regulačním v mezinárodním obchodě, musím konstatovat, že jeho význam v globálním pojetí v současnosti klesá a to i když bereme ohled na dlouhodobou snahu Světové obchodní organizace (WTO) maximálně clo omezit nebo clo úplně odstranit, protože je vnímáno jako překážka mezinárodního obchodu a pozůstatkem protekcionalistické obchodní politiky. Na druhou stranu musím říct, že celní význam (hlavně význam antidumpingového cla), jako regulačního nástroje s fiskálním účinkem, není zanedbatelný.

Z právního hlediska lze clo definovat jako zákonem stanovenou dávkou za přechod zboží přes celní hranici a to s celně schváleným určením, celním režimem, se kterým je platba cla spojena¹². Je významným ekonomickým i právním nástrojem zahraniční obchodní politiky. Tvoří důležitou část celní politiky státu, je jak příjmem státního (veřejného) rozpočtu, tak i chrání domácího výrobce. Bývá také někdy uváděno jako příjem státního rozpočtu daňového charakteru, ale častěji je uvedeno jako příjem nedaňový. Za určitých podmínek jsou tyto příjmy jpro obligatorní (sui generis – a to že vyplývají přímo ze zákona a z právních předpisů). Clo je zároveň jednorázovou placenou dávkou, která je vybírána z hodnoty zboží při přechodu přes hranici státu, který je vyměřován v souvislosti s dovozem nebo vývozem zboží.

Vedle cel jsou příjmem státního rozpočtu ze zahraničního obchodu také daň z přidané hodnoty a spotřební daň vybírané současně se clem. Při vyměřování DPH může docházet k daňovým únikům zejména tím, že deklarant uvede nesprávnou hodnotu na faktuře nebo zboží chybně zařadí do sazebníku s cílem dosáhnout většího daňového odpočtu DPH na výstupu a naopak, přičemž by celní řízení takovéto úniky mělo odhalit.

¹¹ M. Bakeš in Matoušek P., Sabelová L., *Clo*, Praha: ASPI, a.s. 2007 s. 234.

¹² Michal Radvan a kolektiv, *Finanční právo a finanční správa. Berní právo*, 1. vydání, Třebíč: vytiskl Akcent, 2008, s. 485

3.2.1. Funkce cla

Ve své podstatě clo ochraňuje vlastní zboží před konkurenčním dováženým zbožím a v jistém úhlu pohledu spočívá v kladení překážek před vývozem neobnovitelných zdrojů. V současné ekonomické teorii k jeho hlavním funkcím patří funkce ochranná, a to vnitřního trhu, funkce fiskální a poslední i obchodně politická funkce cla¹³.

Původní význam cla byl hlavně fiskální, ale s postupným vývojem a rozvojem mezinárodního obchodu začalo clo plnit i další funkce. Fiskální funkce cla hraje momentálně důležitou peněžitou úlohu. Je příjmem do státní pokladny (až 75% vyměřeného cla tvoří příjem rozpočtu EU a 25% tvoří příjem státního rozpočtu ČR).

Další důležitou funkcí se stala také funkce ochranná (jako ochrana vnitřního trhu), s vyměřením dovozního cla dochází k navýšení ceny dováženého zboží na domácím trhu a tím i jeho mírném znevýhodnění oproti domácímu produktu. Slouží k ochraně domácího trhu před přeplněním a zahlcením určitého druhu komodity. Tím lze chápat tuto funkci jako formu celní ochrany a regulaci státu, za účelem ochrany domácích výrobců, před zahraniční konkurencí. V tomto směru je potřeba brát ohled i na způsob dočasné ochrany vybraného odvětví domácího trhu, v rámci inovace, restrukturalizace odvětví, konkurenceschopnosti a vizí do budoucna.

Kromě funkce fiskální a ochranné má clo i funkci obchodně-politickou, je nástrojem ke komoditní a teritoriální regulaci struktury obchodu. Uvalením rozdílných celních sazeb na různé komodity (výrobky a zboží) nebo vůči jednotlivým státům a skupinám států je možné, díky clu, účinně působit na teritoriální strukturu a strukturu zboží zahraničního obchodu a tím dosáhnout požadovanou strukturu vývozu a dovozu zboží.

V ekonomických teoriích se můžeme setkat také s funkcí ekologickou, kdy s uvalením vyšších celních sazeb stát brání dovozu surovin, materiálů nebo hotových výrobků, a to takových, jejichž používání nebo další zpracování má negativní vliv na životní prostředí nebo zdraví obyvatel.¹⁴

¹³ Ivona Klabouchová, *Cla a původ zboží*, 1. vydání, Praha: nakladatelství Polygon, 1995, s. 5

¹⁴ Hana Machková a kolektiv, *Mezinárodní obchodní operace*, 4. Aktualizované vydání, Havlíčkův Brod: Grada Publishing, 2007, s. 111

3.2.2. Druhy cla

Kritéria, které jsou uplatňované jednotnými předpisy, a to v rámci EU, člení cla dle jejich typových vlastností a hledisek následovně¹⁵:

a) dle pohybu zboží

-dovozní clo: uplatňuje sazbu na dovážené zboží, jehož účelem je ochrana domácích výrobců před konkurenčním dovozem. Je to nejčastěji používaný typ cla.

-vývozní clo: je uvalováno v případech, kdy zboží opouští území daného státu. Jelikož je v současné době zájem státu vývoz podporovat, vývozní clo není zaváděno a stanoveno na hodnotu nula.

-tranzitní clo: jedná se o clo, které je vybírané za povolení, že může být určité zahraniční zboží převezeno přes území daného státu, které clo vyměřuje. Zboží není určeno na trh dané země.

b) dle sazby cla

-valorické clo: sazba cla je vyjádřena a určena procentem z celní hodnoty.

-specifické clo: sazba cla je určena pevnou částkou, a to ve vztahu k měrné jednotce (metr, litr, kilogram atd.).

-kombinované clo: jedná se o kombinaci specifické a valorické sazby cla (kombinací výše uvedených).

c) dle ochranného účinku

-antidumpingové clo: jedná se o ochranu v rámci nekalých praktik a soutěže. To znamená, že importér dováží zboží za cenu, která je výrazně nižší, než jsou jeho výrobní náklady na toto zboží, tzv. dumpingová cena. Cílová země uvalí na takovéto zboží clo tak velké, aby se konečná cena dostatečně zvýšila natolik, aby domácí výrobci byli schopni tomuto dovozci konkurovat.

-ochranné clo: spočívá ve zvýhodnění výrobců domácích oproti zahraničním, kteří vyrábějí zboží mimo území Společenství.

d) speciální druhy cla

-odvetné clo: jde o druh cla prohibitivního, což je pojem spojený s celními válkami, kdy stát znemožňuje obchod s určitou zemí. Přechodně může být nařízeno při hospodářské odvetě na dovážené zboží z nečlenských států, které daný stát v hospodářských vztazích diskriminují, neboli postihuje clem námi dovážené výrobky.

¹⁵ Matoušek P., Sabelová L., *Clo*, 1. vydání, Praha: ASPI, a.s., 2007, s. 234

-vyrovnávací clo: clo nařízené na subvencované dovozy, jde o regulaci dováženého zboží, stanovená podpora domácích produktů (tzv. dotace). Vybírá se v situaci, kdy stát dováží dotované výrobky ze zemí mimo EU, a za účelem ochrany před poškozením domácího trhu a dodavatelů.¹⁶

-prohibitivní clo: znemožňuje obchod s určitým zbožím, protože je tak velké, že jeho dovozu zabraňuje.

-preferenční clo: neboli clo snížené, toto clo se poskytuje se zvýhodněnými sazbami u dovozu zboží ze zemí, kterým bylo zvýhodnění udělené. Obvykle v rámci Všeobecného systému preferencí WTO.

e) dle způsobu stanovení cla

-autonomní clo: je stanoveno a určeno jednostranným rozhodnutím, nezávisle na mezinárodní smlouvě.

-smluvní clo: je to clo, které je stanoveno na základě mezinárodní smlouvy mezi EU a dalšími státy (bilaterální i multilaterální).¹⁷

3.3. Charakteristika dumpingu

V ekonomické teorii klasicismu je za dumping označovaná taková situace mezinárodní cenové diskriminace, ve které je daný produkt prodáván stejným producentem v různých zemích za rozdílnou cenu. Když se na popis dumpingu dívá z pohledu právních teorií je dumping vyznačen poněkud odlišně. Právní pojetí za dumping nejčastěji označuje stav, kdy zboží zahraniční výrobce vyváží a prodá v zahraničí za cenu nižší, než je cena toho zboží na domácím trhu výrobce, nebo za cenu nižší, než jsou samotné náklady na výrobu daného výrobku. První situace, která je vymezená právní vědou, se nazývá dumpingem cenovým. Druhá situace, dle právního hlediska, která se týká výrobních nákladů, bývá označovaná jako dumping nákladový či výrobní. Oba tyto druhy dumpingu jsou považované za jednání narušující přirozenou soutěž.¹⁸

¹⁶ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2012, s. 59-68.

¹⁷ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2012, s. 59-68.

¹⁸ DALE, R. *Anti-dumping Law in a Liberal Trade Order*. London: Macmillan, 1980, s. 2.

Užívání dumpingu má i své důvody, a ty mohou být buď taktické, nebo strategické. Mezi taktické důvody patří např. pokusy o prodej nadúrody v zahraničních zemích za sníženou cenu nebo snaha o vyprodání skladů. Ke strategickým důvodům patří zejména znevýhodnění a zničení konkurence a následné získání velké části trhu nebo dokonce trhu celého. Toto jednání bývá často označované jako predátorský dumping a je pro něj specifické dlouhodobé trvání.¹⁹

I přes jeho negativní charakteristiku nemusí být dumping brán pouze ze záporného hlediska nutně všemi subjekty na trhu. Na základě již uvedených vymezení je dumpované zboží zpravidla prodávané za nižší cenu, než zboží domácích konkurentů. Právě z této situace nejvíce vyteží spotřebitelé, pro které jsou nižší ceny výhodnější. V každém případě taková situace bude s největší pravděpodobností krátkodobého trvání. Nízké ceny budou přetrvávat pouze do doby, dokud se nepodaří zahraničnímu dovozci, který využívá dumpingu, konkurenci z trhu vytlačit a získat tak celý trh nebo alespoň jeho velkou část. Potom se dá předpokládat, že prodejce následně zvýšení ceny na původní či dokonce na vyšší úroveň, a to za účelem vyšších zisků. Prospěch pro spotřebitele, nejen bude krátkodobý, ale zároveň se může po určité době změnit v neprospěch. S rozporem je také vnímaný dopad dumpingu na domácí průmysl. Částečně pozitivně může působit dumping a jeho vliv na efektivitu domácího průmyslu, a to díky vstupu konkurence na trh, ale tento vliv je také krátkodobého charakteru. V dlouhém období bude mít dumping na domácí průmysl vliv negativní. Dovážení dumpovaného zboží může na domácím trhu způsobit nevratné škody. Neexistuje tedy jednoznačný názor na dumping, avšak většina průmyslově rozvinutých států považuje dumping za nelegální jednání, které ohrožuje soutěž, a pro jeho znemožnění a odstranění přijímá mnohá opatření. To vše také z důvodu toho, že dumping vyvolává i tzv. bumerangový efekt, což znamená, že nízká cena dumpovaného zboží v zemi dovozu láká k jeho zpětnému vývozu do země původu (kde je cena vyšší), z důvodu získání části trhu.²⁰

¹⁹ COLONESCU, Constantin. Antidumping, antitrust, and competition. Prague: CERGE-EI, 1997, 20 s. Working Paper Series, 115.

²⁰ BROUDE, T.: *Anti-dumping „To Be or Not To Be“ in Five Acts: A New Agenda for Research and Reform.* Journal of World Trade, 2003

3.4. Antidumpingové clo

Na základě charakteristiky dumpingu je pochopitelné, že na ochranu svých domácích výrobců a celého trhu před dovozy dumpovaného zboží přijímá většina států a jejich vlády, či spíše mezinárodní organizace mnoho opatření. Samotná tato činnost je označovaná jako antidumping. Co ale státy nutí bojovat proti nové hrozbě? Samotná existence dumpingu příčinou pro přijetí ochranného opatření být nemůže. Musí být ale prokázáno, že dumpované dovozy způsobují újmu výrobců stejných nebo podobných produktů v zemích dovozu. Pod újmou je zde myšlena hmotná škoda nebo hrozba hmotné škody, která je způsobena domácím trhu a jeho průmyslu. Za újmu se dá dále také považovat znemožnění nebo výrazné zpomalení rozvoje domácího průmyslu.²¹

Pro bližší pochopení uplatnění antidumpingu si představme následující modelovou situaci: Na domácí trh určité země začnou být dováženy zahraniční výrobky. Dovozcem zde může být přímo zahraniční výrobce daných produktů nebo i kdokoliv jiný z ciziny či z tuzemska, kdo začne s importem. Domácí výrobci, kteří uvádějí na trh své stejné či obdobné výrobky, zjistí, že cena, za kterou jsou zde zahraniční výrobky prodávány, je nižší, než je prodejní cena na domácím trhu jejich výrobce. Zboží je tedy, velmi často např. za účelem odstranění konkurence, v zemi dovozu prodáváno levněji než tam, odkud bylo vyvezeno. Pokud bude mít takovéto jednání negativní dopad na tuzemské výrobce, mohou tito požádat odpovědný úřad o zabránění takovému jednání prostřednictvím zahájení antidumpingového řízení.

Podobně jako v případě dumpingu, i zde nepanuje jednotný názor. Někteří autoři považují antidumping za mnohem větší problém než je samotná existence dumpingu a škody jím způsobené. Nejčastější myšlenkou, která je vlastní většině odpůrců antidumpingu, je nebezpečí lobbyingu při přijímání ochranných opatření proti dumpingu. Mezi další problémy, na které je poukazováno, patří časté zneužívání konceptu materiální újmy či její hrozby, kdy může docházet k umělému vytváření škody či k jejímu záměrnému zvyšování.

Mnohdy se představitelé domácího průmyslu uchylují dokonce k nadměrnému propouštění zaměstnanců, ve snaze poukázat na nebezpečí dumpingu. Ochránářství proti

²¹ BENTLEY, Philip; SILBERSTON, Aubrey. *Anti-dumping and countervailing action: limits imposed by economic and legal theory*. Cheltenham, UK; Northampton, USA: Edward Elgar Publishing, 2007. s. 13

dumpingu může, dle jeho odpůrců, namísto liberalizace světového obchodu a zvyšování mezinárodní konkurenceschopnosti, vést k růstu protekcionismu a snižování vzájemné výměny zboží mezi zeměmi.

Klíčová myšlenka, která by měla vyplynout z předchozího odstavce je, že otázka pro/proti užívání antidumpingu závisí zejména na tom, jakou povahu mají příčiny vedoucí k takovému postupu. Poměrně výstižně se o této otázce vyjádřil Lindsey: „Hlavní důvody pro antidumpingové zákonodárství jsou ve skutečnosti více politické než ekonomické. Prvořadým pravidlem je zde legitimita spíše než efektivita.“²²

Při definování samotného antidumpingového cla je možné konstatovat, že antidumpingové clo je svébytným a mimořádným ekonomicko-politickým nástrojem sloužícím pro odstranění nedovoleného dumpingu ohrožujícího (nebo hrozícího) určité hospodářské odvětví v tuzemsku. Výše uvedené můžeme shrnout do definic, které antidumpingové clo definují z různých hledisek. Antidumpingové clo je tedy možno považovat za:

- mimořádný nástroj ochrany jednotného trhu Evropské unie,
- opatření, v rámci kterého je ukládáno clo k odstranění mezinárodní diskriminace, kdy je určitý produkt prodáván producentem za různé ceny v různých zemích,
- clo uvalené na výrobek, které nepřevyšuje dumpingové rozpětí tohoto výrobku, a které slouží k vyrovnání nebo zabránění dumpingu,
- příjem veřejných rozpočtů.²³

3.5. Antidumpingová opatření

Z mezinárodních dohod WTO vyplývá, že dotčené strany mají v odůvodněných případech možnost zavést antidumpingová cla. Ovšem tato antidumpingová cla není možné přijmout bez podloženého řízení. Přijetí antidumpingového cla je možné až na základě výsledku antidumpingového řízení. Antidumpingové řízení je v podmínkách EU velmi složitým procesem, do kterého jsou, kromě orgánů EU, zapojeny také určené orgány jednotlivých členských zemí, vývozci, zástupci výrobních odvětví EU a další.

²² LINDSEY, Brink. *The US Antidumping Law: Rhetoric versus reality*. Journal of World Trade, 2000. s. 3.

²³ Horák M. in Šramková D., *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí - vybrané kapitoly*, Brno: Masarykova univerzita 2011, s. 139-140

Tento proces se skládá z dílčích řízení, v jejichž rámci uplatňují svá práva jednotlivé zúčastněné subjekty nebo plní uložené povinnosti. Když se mluví o antidumpingových opatřeních, je nutné také vysvětlit, že všechny výstupy z dílčích řízení není možné považovat za antidumpingová opatření.

Co je tedy možné považovat za antidumpingové opatření? Budeme-li se pohybovat v podmínkách EU, je třeba konstatovat, že výčet antidumpingových opatření u nás může být širší, než u jiných členů WTO. Obecně lze charakterizovat antidumpingové opatření jako takové opatření, které ukládá osobám povinným (v souvislosti s dovozem konkrétního zboží z konkrétní země) uhradit stanovené antidumpingové clo. Z mého pohledu této definici odpovídá pojem „konečné antidumpingové clo“, které je ukládáno formou nařízení Rady. Tímto způsobem je také možné pohlížet na „prozatímní antidumpingové clo, neboli prozatímní opatření“, které je jakýmsi předběžným opatřením, které je uloženo Komisí a antidumpingové clo je pouze zajišťováno. Po daném výčtu by se mohlo zdát, že jsou antidumpingová opatření vyčerpána, ale není tomu tak. V podmínkách EU existují také zvláštní antidumpingová opatření, která lze označit jako opatření s „potencionálním antidumpingovým clem“. A proč takové označení? Protože jejich zavedením nevzniká nikomu přímá povinnost platit antidumpingové clo nebo ho zajišťovat. Tento institut je označený jako „závazky“, a to proto, že sice nestanovuje antidumpingové clo, ani ho nevybírání, ale může mít dopad na budoucí povinnost povinného, kdy bude muset antidumpingové clo v určitých případech zaplatit. Pokud pojmem oblast antidumpingových opatření spíše extenzivněji, je možné do potencionálních antidumpingových opatření zahrnout též tzv. „celní evidenci dovozů“, která se ve vztahu k povinnosti uhradit konkrétní antidumpingové clo chová podobně jako závazky.²⁴

3.6. Další potřebné pojmy

Běžná hodnota je hodnotou výrobku prodávaného na domácím trhu vývozce pro spotřebu domácí, z domácích cen nebo z určené hodnoty. Na výrobky pocházející ze zemí s netržním nebo transformujícím se hospodářstvím se také vztahují i zvláštní

²⁴ Horák M. in Šramková D., *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí - vybrané kapitoly*, Brno: Masarykova univerzita 2011, str. 139-140

ustanovení a to proto, že cena výrobku není zcela určována trhem. Běžná hodnota je tedy určována na základě ceny nebo výrobních faktorů ve srovnatelné zemi se srovnatelným tržním hospodářstvím.²⁵

Vývozní cena označuje cenu zboží určeného na vývoz, která je skutečně zaplacená nebo má být zaplacená prvním nezávislým odběratelem. Vývozní cena se většinou počítá na základě ceny, kterou účtuje vývozce dovozci.

Dumpingové rozpětí neboli marže vyjadřuje rozdíl mezi hodnotou běžnou a vývozní cenou. Aby se mohlo jednat o rozpětí dumpingové, je nutné, aby byla vývozní cena nižší než běžná hodnota. Stanovení dumpingového rozpětí je důležité pro uložení prozatímního nebo konečného anti dumpingového cla. Toto clo nesmí být vyšší než dumpingové rozpětí.

Pod termínem podstatná újma se rozumí významné poškození výrobního odvětví nebo odrazení od výroby dotyčného výrobku, a tím způsobení podstatného zpoždění vybudování jejich výroby. Za hrozbu újmy se považuje stav bezprostředně směřující ke vzniku újmy.

Ani vznik újmy výrobnímu odvětví nemusí postačovat k tomu, aby bylo možné přijmout ochranné opatření. Neopomenutelnou podmínkou je okolnost, že mezi dovozem dumpingových výrobků a újmou nebo její hrozbou je příčinná souvislost a že tedy obtíže výrobců obdobných výrobků nejsou způsobeny jinými vlivy.

Pokud je v průběhu šetření zjištěno, že dovozem dumpingových výrobků vzniká újma, kterou by bylo těžké napravit, může být vydáno rozhodnutí o uložení prozatímního antidumpingového cla (prozatímní opatření), za účelem zabránění vzniku další újmy. Celní dluh se zajišťuje formou složení hotovosti nebo poskytnutím záruky.

26

Kódy TARIC nebo Kombinované nomenklatury (kódy KN) jsou využívány jako třídící kritéria, které umožňují vyhledat aktuální informace v databázi vůči antidumpingových případů Evropské Unie vůči třetím zemím. Nacházejí se ve společném celním sazebníku pro EU.²⁷ Obsahuje názvy tříd, kapitol a podkapitol, které jsou pouze orientační. Pro právní účely jsou pro zařazení směrodatná znění čísel a

²⁵ Podrobněji v kapitole 5 Existence dumpingových cen

²⁶ Předpis č. 115/1968 Sb. Vyhláška ministra zahraničních věcí o Dohodě o provádění článku VI Všeobecné dohody o clech a obchodu.

²⁷ SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 367 s. ISBN 978-80-247-2708-0 s. 147.

příslušných poznámek ke třídám nebo kapitolám a následující ustanovení například KN 7019 51 00, neboli TARIC 7019 51 00 11 (tzn. třída 70-sklo a skleněné výrobky, kapitola 19-skleněná vlákna, podkapitola 51-ostatní tkaniny, 0011-otevřené síťoviny).²⁸

3.7. Antidumpingový proces a právní úprava

Antidumpingové řízení a zavádění antidumpingového cla „standardním“ způsobem vedené Evropskou komisí lze popsat následujícím způsobem:²⁹

1. Podání stížnosti (complaint) - vyhodnocení podaného podnětu a stanovená lhůta k případnému oznámení o nedostacích podnětu, o kterém musí být osoba podávající původní podnět informována, je uvedena v čl. 5 odst. 9 základního nařízení Rady. Pokud je podnět po konzultacích vyhodnocen jako oprávněný, zahájí Komise řízení ve lhůtě 45 dnů od obdržení podnětu a zveřejní příslušné oznámení v Úředním věstníku EU nazvané „Oznámení o zahájení antidumpingového řízení“.³⁰ Žádost musí obsahovat určité náležitosti, které plní žadatel, a to ve čtyřech okruzích.

První okruh zahrnuje identifikaci žadatele, objem výroby a hodnota daného výrobku v EU.

Druhý okruh obsahuje úplný popis výrobku, který je označen jako dumpingový. Dále také označení země původu a země, která je dumpingem postižena a pokud je možno i zemi, která zboží za dumpingové ceny vyváží.

V rámci třetího okruhu jsou informace o cenách místních výrobců nebo daného výrobce a ceny prodávaného dumpingového zboží. Bez informací o cenách by celé dumpingové řízení nemělo smysl.

Poslední okruh obsahuje informace o vývoji objemu dumpingového dovozu, dále účinek cen dumpingového dovozu na ceny výrobku na trhu EU a dopad na celé výrobní odvětví. Zde jsou přijímány odhady a prognózy. Pro zahájení řízení je nezbytné splnění dalších podmínek, které již nemusí být ovlivnitelné žadatelem. Jedná se o jakýsi souhlas s řízením, který musí poskytnout výrobci obdobného výrobku v EU, jehož

²⁸ Příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987

²⁹ Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Antidumping, www.mpo.cz/

³⁰ Viz. čl. 6 odst. 1 nařízení Rady č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství.

účelem je potvrdit domněnku, že podnět je skutečně podán výrobcí ³¹ určitého výrobního odvětví v EU. ³²

2. Zahájení šetření - oznámení o zahájení šetření publikováno v Úředním věstníku (Official Journal of the European Union)

toto řízení má za úkol buď prokázat existenci dumpingových cen zboží, které je vyváženo na území EU, či podezření vyvrátit. Pokud Komise zjistí existenci dumpingu, předá návrh na zavedení antidumpingového cla Radě. V případě, že se Rada po projednání s poradním výborem s výsledkem Komise ztotožní, vydá nařízení o zavedení konečného antidumpingového cla, které pak příslušné orgány vybírají. Ovšem zavádění tohoto cla je časově náročný proces, proto pokud Rada není schopná rychle zareagovat, je zde nástroj, kterým může Komise zavést prozatímní antidumpingové clo. Po 60 dnech, ne však později než 9 měsíců po zahájení šetření, může být přijato prozatímní opatření (provisional anti-dumping measure) a publikováno v Úředním věstníku. Ve většině případů probíhajícího šetření je tento nástroj Komisí využíván. Hlavním rozdílem oproti konečnému clu je to, že prozatímní clo je možné zavádět maximálně pouze na dobu šesti měsíců a oproti konečnému se nevybírá, pouze se zjišťuje v nominální hodnotě. Celková doba šetření může trvat maximálně 15 měsíců.

3. Ukončení šetření – je v každém případě publikováno v Úředním věstníku, a to dvěma možnými scénáři:

- buď přijetím konečného antidumpingového cla (definitive anti-dumping duty), v tom případě musí být v rámci nařízení Rady zadáno, že se dané clo vybere.
- nebo negativním zjištěním, což znamená, že šetření neprokázalo dumping a zajištěné antidumpingové clo se uvolní. Konečné antidumpingové clo se zavádí maximálně na dobu pěti let.

4. V průběhu platnosti konečného opatření může být proveden přezkum (review).

³¹ Jedná se v podstatě o zjištění situace, do jaké míry je u producentů daného výrobku v Evropské unii vnímán dovoz za dumpingové ceny jako škodlivý.

³² Horák M. in Šramková D., *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí - vybrané kapitoly*, Brno: Masarykova univerzita 2011, str. 139-140

Přezkumy jsou dvojího typu. Může se jednat o prozatímní přezkum (interim review), který se koná z podnětu některé zúčastněné strany (interested party), dále se jedná o přezkum pro nového vývozce (newcomer review), který je z podnětu nově dotčené zúčastněné strany nebo jde o přezkum před pozbytím platnosti (expiry review - sunset review) - před vypršením 5 lete doby platnosti opatření za účelem jejího dalšího prodloužení.

Další možností kontrol je antiabsorbční šetření (anti-absorption investigation), které je prováděno za účelem přezkoumání, zda se uložené antidumpingové clo promítlo do cen výrobku, tj. zda není „absorbováno“ výrobcem či vývozcem.

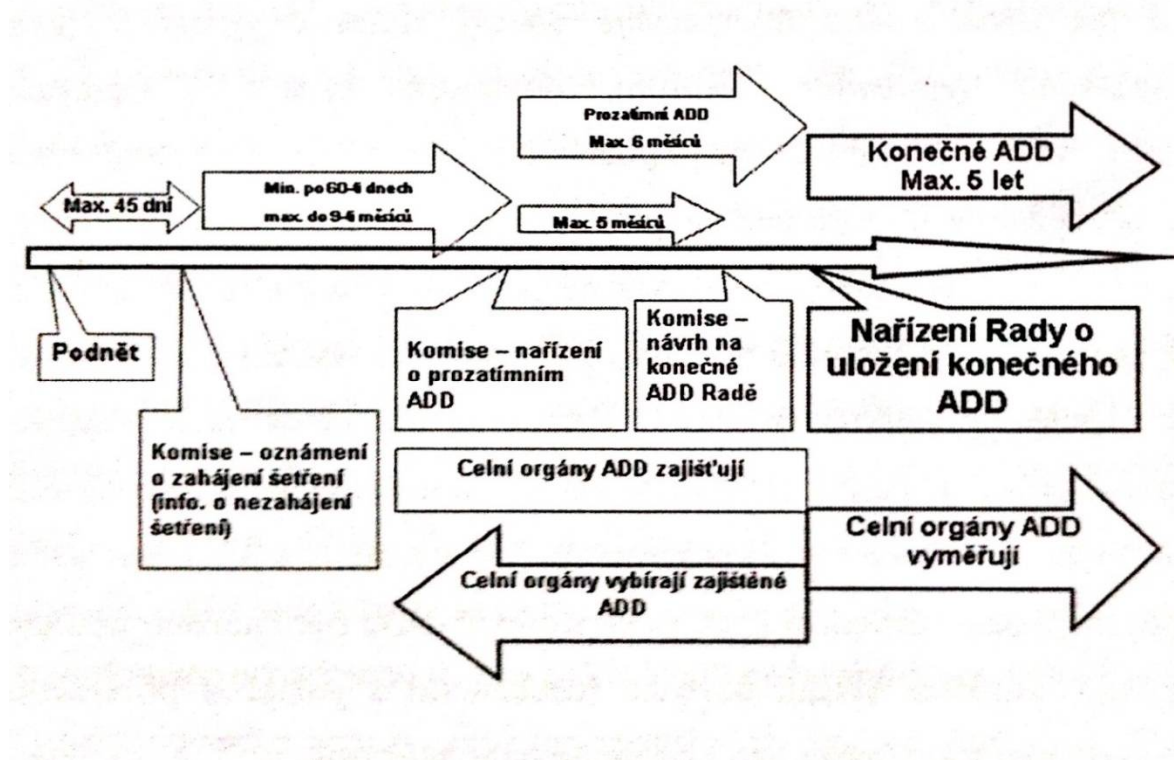
Posledním šetřením je šetření proti obcházení (anti-circumvention investigation) - za účelem přijetí opatření k zamezení obcházení přijatého antidumpingového opatření

5. Platnost cla může být pozastavena (suspension)

6. Nedošlo-li po 5 (a více) letech k prodloužení platnosti konečného antidumpingového opatření, přestává být antidumpingové clo vybíráno.³³

³³ SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 367 s. ISBN 978-80-247-2708-0 s. 146.

Obrázek č. 3 - Postup při „standardním“ zavádění antidumpingového cla

Zdroj: Horák M. in Šramková D., *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí*

Antidumpingové řízení a zavádění antidumpingového cla „nestandardním“ způsobem vedené Evropskou komisí lze popsat následujícím způsobem:³⁴

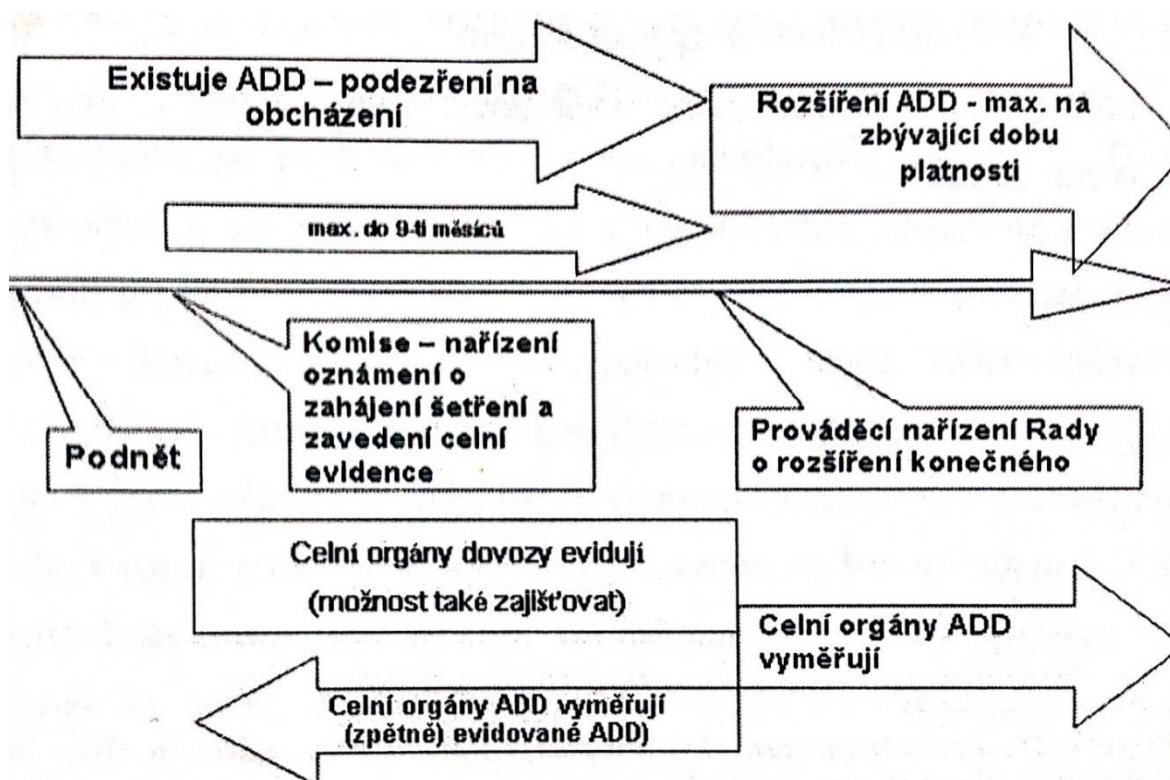
Kromě „standardního“ způsobu zavádění antidumpingového cla existuje i způsob, který je označován jako „nestandardní“. Liší se od prvního způsobu tím, že v okamžiku jeho zavádění je již antidumpingové clo na předmětné zboží v EU existuje. Možná se to jeví jako nelogické zavádět antidumpingové clo na výrobek, když již na daný výrobek antidumpingové clo je uvaleno. Pro vysvětlení se jedná o reexporty, neboli situace, kdy je antidumpingové clo zavedeno na zemi původu, které již prošlo antidumpingovým šetřením a na danou zemi clo působí a tento daný vývozce (výrobce) dané komodity záměrně, a to ve většině případů pouze formálně nebo dokonce porušením mezinárodní smlouvy, přenesl své aktivity do jiné země, ve které na daný výrobek není antidumpingové clo uvaleno, a z ní pak následně pokračuje v dumpingových vývozech

³⁴ Horák M. in Šramková D., *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí - vybrané kapitoly*, Brno: Masarykova univerzita 2011, s. 139-140

do EU. To znamená, že zboží je vyrobeno v zemi, která je zatížena antidumpingovým clem, následně je převezeno do jiné země, která není původním antidumpingovým clem zatížena, a jménem je formálně obchodními a výrobními společnostmi vyváženo na území Evropské unie.

Tento způsob stanovení cla postihne takovýto druh obchodování.³⁵

Obrázek č. 4 - Postup při „nestandardním“ zavádění antidumpingového cla

Zdroj: Horák M. in Šramková D., Celní správa v organizačním a funkčním pojetí

3.8. Dumping a EU

Právním předpisem, který upravuje problematiku zavádění antidumpingových cel v EU je základní nařízení Rady³⁶. Samotný název nařízení zní takto: „o ochraně před

³⁵ Horák. M in Šramková D., *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí - vybrané kapitoly*, Brno: Masarykova univerzita 2011, str. 142 – 143 (celá podkapitola 2.2 – upravené).

³⁶ Viz. nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství, v platném znění.

dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství“, ale není úplně výstižný, protože toto nařízení samo o sobě žádné antidumpingové clo nepopisuje ani nezavádí, ale pouze upravuje pravidla, které jsou platné při zavádění tohoto cla. Základní nařízení rady je tedy předpis právní, ale antidumpingové clo v rámci EU je ve skutečnosti zaváděno až samotným nařízením Rady, které obsahuje hmotněprávní ustanovení s popisem zboží, sazbou antidumpingového cla, zemi vývozu atd.

Nařízení Rady 1225/2009 obsahuje rozsáhlé odůvodnění, proč toto nařízení bylo přijato a co je jím sledováno. Právně závazné jsou následující ustanovení upravené v rámci jednotlivých článků. Při zavedení antidumpingových cel v Evropské Unii lze rozlišovat dvě situace. Za prvé jde o situaci, kdy se antidumpingové clo zavádí na jeden určitý výrobek a určitou zemi, která tento výrobek dováží, přičemž na tento daný výrobek není uvaleno v době, kdy je podávána žádost o přezkum, žádné antidumpingové clo. Za druhé jde o situaci, kterou je možné popsat jako situaci, kdy je na určitý výrobek antidumpingové clo už zavedeno ke vztahu k dané zemi, která výrobek dováží, a vznikne podezření na dovozy stejného výrobku, avšak z jiné, než v prováděcích nařízeních Rady definované země, které také poškozují dané hospodářské odvětví na trhu EU.

3.9. Dumping a ČR

Pro metody, kterými lze zjišťovat, zda k dumpingu dochází a také pro opatření, kterými lze tato obcházení postihovat, platí jasná mezinárodní pravidla, kterými se musí řídit všechny členské státy WTO (Světové obchodní organizace), tedy také i v EU a v ČR. Česká republika se přihlásila k pravidlům pro antidumping v roce 1994, a to při ukončení Uruguayského kola mnohostranných obchodních jednání GATT. Byla založena Světová obchodní organizace a byla přijata Dohoda o provádění článku VI GATT.³⁷ Po přijetí této Dohody byl v ČR vytvořen a přijat zákon č. 152/1997 Sb. na ochranu před dovozem dumpingových výrobků, který nabyl účinnosti dne 10. července 1997. Byl naší první normou zavedenou do českého právního řádu, který představoval ochranný prvek z velkého množství mezinárodních obchodních pravidel GATT 1994 a

³⁷ SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 367 s. ISBN 978-80-247-2708-0 s. 131-132.

zahrnoval antidumpingové clo. Česká vláda v roce 1997 v oblasti obchodní politiky i přes svůj liberální přístup přijala zákon, který ztěžoval působení určitých zahraničních společností na českém trhu. Přijetí tohoto zákona bylo ospravedlnováno tvrzením, že volný obchod pro český trh nemůže být za každou cenu jediným cílem. Tento zákon byl ale zcela jistě důležitý z hlediska evropské ekonomické integrace, protože se s těmito obchodně politickými instituty setkáváme i v současné době. Odpovědný úřad za ukládání antidumpingových opatření se stalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, jak plyne ze zákona, které za celou dobu své účinnosti uložilo pouhé čtyři antidumpingové cla, a to na dovoz 4 druhů potravinářské soli, dovážené ze Spolkové republiky Německo.³⁸

Jaký je důvod takto nízké využitelnosti tohoto zákona? Důvodů bylo více. Antidumping není v povědomí managementu většiny českých firem velmi oblíbenou právní a ekonomickou disciplínou, která je také poměrně složitá a u velkého množství výrobců přetrvává nedostatečná znalost využití antidumpingu, a to i přesto, že jsou všechny důležité pojmy definované v zákoně, na nichž je správné fungování tohoto zákona založeno. Mnohdy se také těžce dumping prokazoval, jelikož cenová úroveň dováženého výrobku se odlišovala od domácí produkce velmi málo až výsledné antidumpingové clo by bylo tak malé, že by vzniklý problém nemohlo vyřešit. Proto se českým výrobcům prokazovala velmi těžce vzniklá újma, způsobená tímto dovozem, kterou je nutno k žádosti dokládat. Antidumping se snažili využívat výrobci, kteří byli zvyklí na monopolní postavení na trhu. Další důvod, který mohl vést k nízkému využití antidumpingového cla v praxi, jsou velmi vysoké nároky kladené na výrobce, který podnět k zahájení antidumpingového šetření podává.

Přijetí společné obchodní politiky v souvislosti se vstupem ČR do EU 1. května 2004 způsobilo zásadní průlom v antidumpingové praxi, protože právě antidumpingová opatření jsou velmi často používané jako nástroj společně-obchodní politiky s EU. Přijetím České republiky do Evropské unie skončil antidumpingový zákon a jeho platnost a nahradila ho příslušná evropská legislativa.³⁹ Přijetím společné obchodní politiky vznikla povinnost na okamžité převzetí účinnosti a přímé aplikovatelnosti platných antidumpingových opatření Evropské unie i na české trh a jeho subjekty.

³⁸ VOTAVOVÁ, L.: ANTIDUMPING: *Co čeká naše výrobce a obchodníky po vstupu do Evropské unie?*

³⁹ Nařízení Rady 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství.

Současně byly přijaté antidumpingové opatření třetích zemí vůči dovozům do EU, které se podnikatelů v ČR dotkly také. Tím, že se Česká republika stala součástí jednotného evropského trhu a není proto možné vůči ostatním zemím patřícím do Evropské unie uplatňovat antidumpingové opatření, ale zároveň ani ostatní členové EU nebudou moci zahájit antidumpingové řízení proti ČR. Antidumpingové opatření je tedy uplatňováno pouze ve vztahu k třetím zemím. Společná antidumpingová opatření mají významný vliv na vývozní, dovozní a výrobní aktivity velkého množství firem. Mají hlavně negativní dopad na domácí společnosti, které díky dovozu dumpingového zboží přicházejí o značné zisky a část trhu, ke kterému může docházet také u nedostatečného procentuálního zatížení antidumpingového opatření. Je zde ale i pozitivní dopad, kdy některé domácí firmy profitují z antidumpingových cel a dumpingový dovoz eliminuje podniky, které nejsou v konkurenčním boji dostatečně silné obstát. Společnosti v ČR, které negativně postihl dovoz dumpingového zboží po vstupu do EU, měly možnost zmírnit dopad podáním žádosti o revizi antidumpingových opatření. Po srovnání bývalého českého antidumpingového zákona s nařízením EU, lze říct, že základní principy obou předpisů jsou shodné, a to z toho důvodu, že oba předpisy vycházejí z pravidel WTO. Jednou ze změn, obsaženou v nařízení je ta, že odpovědný úřad, který bude provádět antidumpingové šetření nebude nadále Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, ale Evropská komise, která bude také řešit podněty k šetření. Z důvodu velkého počtu a významu, který je připisovaný v EU antidumpingovým opatřením je jasné, že po vzoru svých unijních partnerů se budou muset podnikatelské svazy a asociace významněji účastnit obhajoby svých zájmů podnikatelských plánů. Nová role připadla také Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR, kdy k prosazování národních a také podnikatelských zájmů, v antidumpingovém rozhodovacím procesu vedeném orgány EU sehraji neocenitelnou roli jejich rychlé a kvalitně odůvodněné informace.⁴⁰

3.10. Existence dumpingových cen

⁴⁰ Nařízení Rady (EHS) č.459/1968 o ochraně před dumpingovými nebo subvencovanými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského hospodářského společenství

Pokud bychom chtěli obecnou definici dumpingu, museli bychom si pomoci základním nařízením Rady. Konkrétně ustanovením čl. 1. odst. 2, ve kterém se naši zákonodárci pokusili o jakési obecné vymezení dumpingového zboží. Obecná definice dle nařízení zní: „*Výrobek je považován za dumpingový, jestliže je vývozní cena výrobku vyváženého do Společenství nižší, než je v běžném obchodním styku srovnatelná cena obdobného výrobku určeného pro spotřebu v zemi vývozu*“.⁴¹ Tato definice je ve své podstatě srovnatelná s definicí dumpingu dle dohod WTO. Proces zjišťování existence dumpingových cen v podmínkách EU je možné rozdělit do tří různých fází. Jedná se o fázi zjišťování běžné hodnoty zboží, fázi zjišťování vývozní ceny zboží a poslední část tvoří fáze srovnávací. V rámci jednotlivých částí je zjišťována existence dumpingových cen zboží, ale jednotlivé fáze mají trochu odlišný průběh a to hlavně z hlediska získávání podstatných informací a jejich posuzování.⁴²

3.10.1. Zjišťování běžné hodnoty

Zjistit běžnou hodnotu je bezesporu nejsložitější fází zjišťování existence dumpingových cen zboží. Pod pojmem běžná hodnota je si potřeba představit již zmíněnou cenu zboží určenou pro prodej v rámci vnitřního trhu vyvázející země. Zjišťování běžné hodnoty se může zdát jako lehká a bezproblémová práce, ale i zde se může systém setkat s jistými komplikacemi. Za prvý a nejhlavnější problém je možné považovat skutečnost, že pro zjištění objektivní výše běžné hodnoty je nezbytná spolupráce vyvázející země, což se jako komplikace zdát nemusí, ale i jednotlivých vývozců, což už v praxi často činí určité potíže. Mimo to, že zúčastnění vývozci z jednotlivých zemí s Komisí nechtějí spolupracovat, můžou nastat i situace, kdy zboží podezřelé na dumping vývozce v zemi vývozu zboží prodává pouze v rámci nějakého sdružení (kdy jsou určité osoby ve spojení), nebo dokonce není vývozcem v zemi vývozu vyráběno a ani prodáváno. Způsoby, jak se řeší případy, kdy se objeví nejasnosti týkající se prodejních cen určitého zboží na vnitřním trhu země vývozu, najdeme v čl. 2, základního nařízení Rady. Tento článek také obsahuje postupy, jak určovat prodejní cenu zboží, za kterou je prodáváno v zemi vývozu, a to včetně postupů určování názorných vzorků, stanovení produkčních procent ve vztahu k hospodářství

⁴¹ Viz. čl. 1 odst. 2 nařízení Rady č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství.

⁴² SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 367 s. ISBN 978-80-247-2708-0 s. 146.

Evropské unie, posuzování důležitosti ukazatelů, které jsou vykazované v účetnictví vývozců v zemi vývozu, nebo postupy při určování cen v zemích, kde žádná tržní ekonomika neexistuje. V rámci určitých souborů právních norem se dá sledovat určitá podobnost s jinými právními předpisy, které upravují oblast zahraničního obchodu. Jedná se například o postup při použití podobného zboží.⁴³

Je důležité podotknout, že Komise musí na základě podané žádosti vždy přijmout konkrétní závěr k uvedeným informacím. Vydaný závěr by měl být podložený na možno co nejobektivnějším zjištěném stavu. To znamená, že Komise nemůže jednoduše říci, že z důvodu „nespolupráce“ některé ze stran se nepodařilo dokázat existenci dumpingových cen, ale musí vždy své závěry opřít o konkrétní zjištění, a to buď v negativním smyslu, že byla zjištěna neexistence dumpingových cen, nebo naopak v pozitivním, že existence dumpingových cen byla zjištěna. Z tohoto důvodu může Komise v rámci šetření ve věci zjišťování běžné hodnoty zboží využít řečeno jakékoliv „přiměřené“ potřebné metody a postupy. V tomto postupu je možné spatřit určitou shodu s právním institutem upraveným v právních předpisech v ČR, označeným jako „doměření daně podle pomůcek“.⁴⁴ V mezních případech je možné, a Komise také často používané, rozhodnout o existenci dumpingových cen jenom na základě těch informací, které jsou uvedené v podnětu či žádosti.

3.10.2. Zjišťování vývozní ceny

Pokud má k dispozici Komise dostatečné informace o běžné hodnotě zboží na domácím trhu, je potřeba tyto údaje také porovnat s cenami, za které je zboží dováženo na území EU. Tato fáze procesu je označena jako zjišťování vývozní ceny a je také znatelné, že pro Komisi je tato fáze mnohem jednodušší, než fáze předchozí. Definice vývozní ceny je popsána v čl. 2 odst. 8 základního nařízení Rady a i u této definice je možné vidět určitou podobnost s definicí celní hodnoty.⁴⁵ Vývozní cena je popsána jako: „*cena skutečně placená nebo cena, kterou je třeba zaplatit, za výrobek prodaný za účelem vývozu ze země vývozu do Společenství*“. Proces popsáný v této definici je jakýsi

⁴³ Viz. čl. 1 odst. 2 nařízení Rady č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství.

⁴⁴ Viz. § 98 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění zákona č. 30/2011 Sb.

⁴⁵ Srov. „*Celní hodnotou dováženého zboží je hodnota transakce, to je cena, která byla nebo má být skutečně zaplacená za zboží prodané pro vývoz na celní území Společenství, případně upravená podle článků 32 a 33 čl. 29 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství*“.

ideál, ale zdaleka není aplikovatelný na všechny možné situace, které souvisí s převodem vlastnických práv na zboží v souvislosti s dovozem do EU. Pro příklad můžu uvést situaci, kdy zboží není uvedené jako předmět prodeje (například dary, vzorky) nebo je za zboží placeno úvěrovou formou od vývozce a podobně. Dále se může jednat o již zmiňovanou situaci, kdy je obchod prováděn mezi osobami ve spojení, a tedy existuje pochybnost, zda by určená vývozní cena tímto způsobem byla objektivní. V takovém případě se dá vývozní cenu stanovit na základě takové ceny, která byla stanovena u poprvého prodeje v dodavatelském řetězci na území EU. Na základě toho, že tato cena je zatížena cly, daněmi nebo dalšími možnými poplatky, které se na ni nasčítaly při uskutečnění dovozu na území EU, je třeba toto zatížení před tímto způsobem stanovenou vývozní cenou odstranit.

Při zjišťování vývozní ceny Komise skoro ve všech případech využívá spolupráce s celními orgány jednotlivých členských zemí EU a poskytnutí údajů o vývozních cenách, které je nejčastěji čerpáno z dovozních databází jednotlivých celních zpráv a dále z databáze Eurostat.

3.10.3. Srovnání cen a dumpingové rozpětí

Jestliže již Komise v rámci šetření má údaje o běžné hodnotě zboží a také o vývozní ceně zboží, je tedy nezbytné k posouzení existence dumpingové vývozní ceny u obou těchto zjištěných hodnot provést následnou komparaci. I když se to může zdát na první pohled jako jednoduchý úkon, který se provádí elementárním matematickým posouzením, opak je pravdou.⁴⁶

Při porovnávání těchto dvou zjištěných cen musí Komise zachovat určitá stanovená pravidla. Jedná se hlavně o pravidlo, které je velmi těžké dodržet, že srovnání musí být spravedlivé.⁴⁷ Toto pravidlo znamená, že budou srovnávány především obchody na stejné obchodní úrovni. Těžko lze spravedlivě porovnat dovozy velkých objemů prováděné společnostmi vlastnícími obchodní řetězce s cenou, za jakou je zboží prodáváno v zemi vývozu v maloobchodním řetězci konečnému spotřebiteli (minimálně ne bez provedení určitých korekcí). Stejně tak musí být srovnávány obchody

⁴⁶ Technical Information on anti-dumping. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2011 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_info_e.htm

⁴⁷ Čl. 2 odst. 11 Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství

uskutečněné v přibližně stejném období. Toto může být důležité při posuzování obchodů s tzv. sezónním zbožím apod.

Přesto je při srovnávání cen a hodnot nezbytné prověřit, zda provést určité korekce související s posuzovanými obchody. Jedná se především o porovnání fyzických vlastností posuzovaného zboží, jako jsou různé odchylky vlastností, či různé „kosmetické“ úpravy vzhledu. Potom se zjištěné hodnoty upravují o nepřímé daně nebo různé dovozní poplatky. K dalším faktorům ovlivňující hodnotu je třeba zohlednit také různé obchodní úrovně a s tím související slevy nebo množstevní rabaty. Důležitá oblast, jíž je nutné zohlednit u posuzování cen a hodnot, je oblast možných nákladů na různé pojištění nebo balení zboží a další.⁴⁸

Pokud tedy jsou provedené případné korekce i prověřené všechny oblasti, které potencionálně ovlivňují posuzované ceny a hodnoty, je výsledkem určené rozpětí v daných úrovních a současně i v daných obdobích. Jedná se v podstatě o souhrn dílčích zjištění. Z tohoto důvodu je nezbytné pro vyčíslení a stanovení poměru případného dumpingu k vývozním cenám (pokud *de facto* existuje) stanovit tzv. dumpingové rozpětí. Komise v rámci šetření dumpingové rozpětí zjišťuje tak, že srovnává vážené průměry běžných hodnot s váženými průměry všech srovnatelných vývozních cen. Je ale možné zjistit ho srovnáním běžných hodnot a jednotlivých vývozních cen navzájem. Zjištěné dumpingové rozpětí je rozdílem mezi vývozní cenou a běžnou hodnotou. Výsledkem těchto srovnání nemusí být vždy hodnota dumpingového rozpětí, ale výsledek může vést také ke zjištění, že dumpingové ceny neexistují. Pokud ale je zjištěna existence dumpingových cen, tak jeho hodnota, v rámci jednotlivých nařízení Rady, kterými se antidumpingové clo zavádí, zpravidla vyjádřená jako hodnotový či procentuální rozdíl mezi vývozní cenou a běžnou hodnotou.

To znamená, že antidumpingové clo ve většině případů vytváří funkci cla valorického. Pro úplnost je také potřeba uvést, že antidumpingové clo může být postaveno do funkce clo specifického, které bývá uloženo na konkrétní výrobek, a to formou pevné částky za dané množství zboží např. za tunu nebo za kus.⁴⁹

⁴⁸ Nařízení Rady (EHS) č.459/1968 o ochraně před dumpingovými nebo subvencovanými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského hospodářského společenství

⁴⁹ Technical Information on anti-dumping. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2011 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_info_e.htm

3.10.4. Zjišťování újmy výrobního odvětví EU

Další podmínka, která také opravňuje Evropskou Unii k přijetí antidumpingového opatření, je již existující podstatná újma určitého výrobního odvětví EU. Pojem újma je nutno vyložit trochu extenzivněji, jelikož je tím kromě reálné existující újmy v určitém čase myšlena také hrozba případné újmy nebo výrazné zpoždění zavádění některého výrobního odvětví v EU. Při zjišťování této újmy musí Komise objektivně posuzovat dva hlavní faktory. První pojednává o tom, nakolik předmětné dovozy ovlivňují cenu stejných výrobků produkovaných evropskými producenty na domácím trhu EU a druhým faktorem jsou účinky předmětných dovozů na dané výrobní odvětví v EU. To znamená, že se posuzuje dopad dotyčných dovozů na určité výrobní odvětví a to hlavně v kontextu poklesu celkové výkonnosti odvětví v určitém vymezeném období. V rámci posuzování je třeba ovšem také zohledňovat i další faktory, které ovlivňují výkonnost celého hospodářského odvětví, a to především investice, vytíženost a podobné faktory, které by mohly znevýhodňovat výrobce a také bezesporu působily na výkonnost daného hospodářského odvětví i bez existence samotných dumpingových dovozů.⁵⁰

Trochu jiná je ale situace když se zjišťuje případná hrozící újma a zjištěný výsledek je pak do značné míry založený pouze na odhadech, předpokladech a domněnkách, přesto že je právě toto v čl. 3 odst. 9 základního nařízení Rady vyloučeno. V takovýchto případech je jediným podstatným ukazatelem považována případná skladová zásoba výrobku, který je předmětem šetření. Zde je potřeba konstatovat, že ještě nebyl zjištěn žádný případ, kdy by takovýmto způsobem bylo antidumpingové clo zavedeno, tedy za účelem hrozící újmy.

V předchozích odstavcích byl zmiňovaný pojem výrobní odvětví Evropské Unie. Dle základního nařízení Rady se pod tímto pojmem představují všichni výrobci v EU, kteří vyrábí totožný výrobek jako celek, nebo ty výrobce, jejichž společná produkce představuje podstatnou část celkové výroby na území EU. Z této většiny jsou avšak vyloučeni výrobci, kteří jsou v nějakém spojení s výrobcem dovážející šetřeného zboží v zahraničí. EU má v tomto směru také možnost rozdělení celkového trhu EU na několik oblastí, které budou posuzovány pro potřeby zjišťování újmy výrobního odvětví jako

⁵⁰ Technical Information on anti-dumping. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2011 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_info_e.htm

celé výrobní odvětví EU. Nevýhodou možnosti, pokud dojde k rozdělení vnitřního trhu, může být fakt, že se vývozci zboží mohou dožadovat přijetí opatření pouze pro tento vymezený trh a ne pro celý trh EU.

Tabulka č. 1 - Příklad výpočtu dumpingového rozpětí

a. Běžná hodnota ze závodu	100
b. Vývozní cena ze závodu	80
c. Dumpingové rozpětí a-b	20
d. Hodnota zahrnující výlohy, pojistné a přepravné	90
e. Dumpingové rozpětí v % hodnoty (c/d)* 100	$(20/90) * 100 = 22\%$

Zdroj: Evropská komise: Návrh na podání antidumpingového podnětu, <http://trade-info.cec.eu.int/>

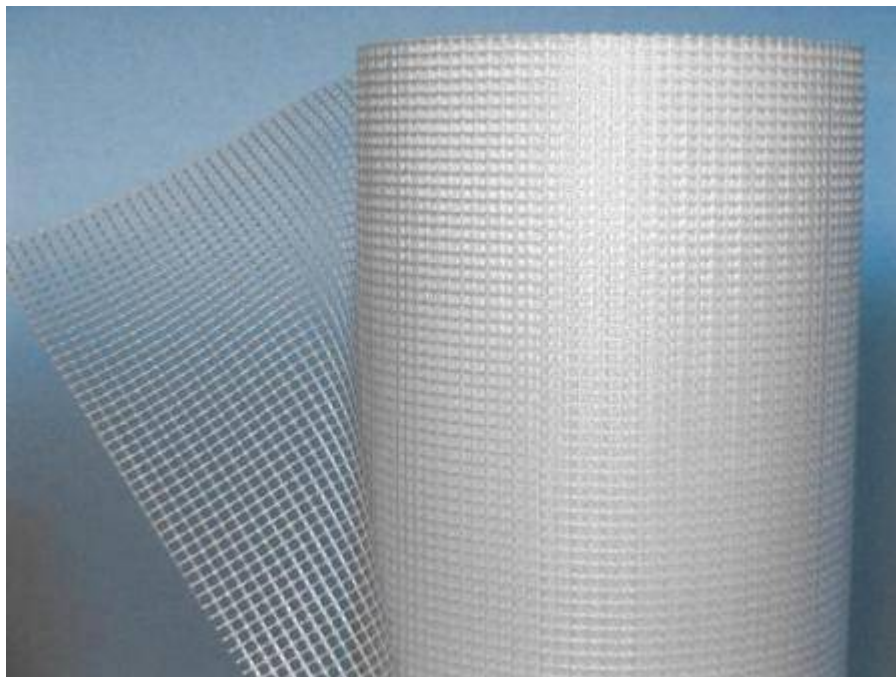
4. PŘÍPADOVÁ STUDIE NA ČESKÉHO VÝROBCE

Společnost, na kterou bude případová studie vytvořena, bude vedena jako anonymní z důvodu, že poskytla citlivé finanční a výrobní informace, které by při jmenování společnosti, mohly tvořit podklad pro případné čerpání strategických informací konkurenčních podniků.

Společnost na českém trhu působí již od konce roku 1990 a vyrábí inovativní výstužné materiály, využívané v průmyslových odvětvích a je jedničkou na českém trhu. Zastřešuje jí od roku 2011 značka světového leadera v oblasti udržitelného prostředí, kdy pro českého společníka představuje zaručení kvality a podpory. Vyrábí textilie z různých druhů vláken, včetně skelných, aramidových, polyesterových, hybridních a viskóзовých vláken, které se kombinují s moderními polymerovými impregnacemi a využívají se ve stavebnictví. Hlavním produktem vyráběným touto společností tvoří charakteristikou z celního pohledu otevřená síťovina ze skleněných vláken neboli i tzv. perlínka (viz. Obrázek číslo 5 – Perlínka), na kterou je případová studie zaměřena. Používá se především k zateplování domovů a to jak zpevnováním interiérů tak i exteriérů. Využití této tkaniny zažilo velký boom se začátkem 90. let, kdy v Evropě začaly početné rekonstrukce starých obydlí, zejména tehdy, když si lidé začali uvědomovat, že zateplením svých domovů lze ušetřit značné finanční prostředky. Tento trend pokračuje dodnes, ale pro společnost je stále více složité udržet si svoji pozici na trhu. Evropští výrobci začali postupně zjišťovat, že dochází čím dále tím více k poklesu jejich prodeje perlínky. Po provedení vlastních analýz také zjistili, že náš trh zahrnuje velmi velké množství tohoto produktu, velmi levné, ale také méně kvalitní, ze zahraničního trhu Čínské lidové republiky (dále jen ČLR). Tento fakt tvoří problém pro výrobce z toho důvodu, že jak český, tak i další evropské státy a společný trh je stále orientovaný spíše na cenu a dává přednost nekvalitnějšímu dováženému zboží. Z tohoto důvodu nastala očekávaná reakce evropských výrobců, kdy pár největších výrobců perlínky (včetně zkoumaného českého výrobce) požádalo Evropskou komisi o zahájení antidumpingového řízení, a to ve věci dovážení síťovin ze skleněných vláken z ČLR s

ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství.⁵¹

Obrázek č. 5 - Perlinka

Zdroj: Výroční zpráva společnosti

4.1. První řízení proti ČLR

Tento podnět byl písemně podaný 4 největšími evropskými společnostmi v čele se zkoumanou českou firmou a řízení bylo Evropskou komisí, za existence dostatku důkazů, zahájené dne 6. dubna 2010, kdy výrobci dohromady produkovali více než 25 % celkové výroby některých otevřených síťovin ze skleněných vláken v Unii, proto tvořili podstatnou část. Posouzení újmy se týkalo období od 1. ledna 2006 až do konce šetření.

Pro stanovení běžné hodnoty byla vybrána jako srovnatelná země k ČLR Kanada svojí ekonomickou situací a tržní pozicí. Proto byla běžná hodnota počtetně určena za

⁵¹ Úř. věst. L 343, 22.12.2009

použití výrobních, prodejních, vývozních, režijních a dalších nákladů kanadského výrobce a dále také zisk na domácím trhu.

Rada Evropské Unie přijala Prováděcí nařízení (EU) č. 791/2011 ke dni 3. srpna 2011, a to ve znění: Ukládá se konečné antidumpingové clo na dovoz otevřených síťovin vyrobených ze skleněných vláken o velikosti buňky větší než 1,8 mm na délku i na šířku a o plošné hmotnosti větší než 35 g/m², kromě kotoučů ze skleněných vláken, v současnosti kódů KN ex 7019 51 00 a ex 7019 59 00 (kódy TARIC 7019510010 a 7019590010), pocházejících z Čínské lidové republiky. Finální antidumpingové clo bylo pro tři spolupracující zahraniční společnosti stanoveno individuálně na 62,9%, 48,4%, 60,7%. Pro všechny ostatní vyvážející výrobce byla celostátní úroveň dumpingu stanovena na 62,9%.

Tabulka č. 2 - Vývoj dovozu výrobku do Unie, který je předmětem šetření, a dotčeného výrobku pocházejícího z ČLR

Celkový dovoz na trh EU (m2)	2010	2011	2012	2013
Kódy KN 7019 51 00, 7019 59 00 (včetně perlinky)	383 759 571	195 440 571	101 987 143	77 862 714

Zdroj: PROVÁDĚCÍ NARIŽENÍ KOMISE (EU) č. 976/2014

Z předchozí tabulky je zřejmé, že toto uvalené clo má ve vývoji vývozu z ČLR podstatný vliv a tento vývoz se snižuje průměrně o 40-50% ročně. Proto lze konstatovat, že toto opatření je účinné.

4.2. Druhé řízení- Reexport Malajsie

Dne 27. září 2011 byla doručena Evropské komisi žádost k prošetření možného obcházení antidumpingového opatření, které bylo uvaleno dle Prováděcího nařízení (EU) č. 791/2011 na dovoz některých otevřených síťovin ze skleněných vláken pocházejících z ČLR, a zavedení celní evidence dovozu perlinek z Malajsie, bez ohledu na to, zda je u nich deklarován původ z Malajsie nebo ne. Šetření se vztahovalo na období 1. ledna 2008 až 30. září 2011. Šetření bylo Evropskou komisí postoupeno

Evropskému úřadu boje proti podvodům, neboli OLAF, a to proto, že chtěla komise uvalit stejná antidumpingová opatření na dovoz perlinek jako pro ČLR, kdy pro toto uvalení chyběly dostatečné důkazy. Malajsie totiž disponovala vydanými osvědčeními původu, kdy za zboží mohlo být vybíráno clo pouze ve výši 3,5%. Výsledkem šetření bylo jednoznačné prokázání, že Malajsie nemá takové výrobní kapacity, aby se tam perlina mohla vůbec někdy vyrábět. V následující tabulce vidíme vývoj vývozu perlinky v letech 2008-2011 z ČLR a z Malajsie.

Tabulka č. 3 - Vývoj dovozu výrobku do Unie, který je předmětem šetření, a dotčeného výrobku pocházejícího z ČLR a Malajsie

Objem dovozu (v mil. m²)	2008	2009	2010	2011
ČLR	307,82	294,98	383,76	280,03
Malajsie	0,02	0,04	0,02	86,10

Zdroj: Statistika Comtex, PROVÁDĚCÍ NARIŽENÍ RADY (EU) č. 672/2012

Dle doložené statistiky je vidět, že v roce 2011, kdy Rada v říjnu přijala antidumpingové clo na sklovláknitou tkaninu z ČLR, se za následující dva měsíce vývoz perlinky z Malajsie do Unie nespočetně krát znásobil, přičemž se z Malajsie přesně do té doby vyváželo pouze velmi zanedbatelné množství. V další tabulce, ze získaných statistik znázorňujících dovoz perlinek z ČLR do Malajsie, je tato dedukce potvrzena tím, že se dovoz více než ze čtyřistanásobil.

Tabulka č. 4 - Vývoj dovozu výrobku, který je předmětem šetření z ČLR do Malajsie

Rok	2008	2009	2010	2011
Roční změna	0	24%	2,8%	452%
Index (rok 2008=100%)	100	124	102,8	705

Zdroj: Statistika ČLR, PROVÁDĚCÍ NARIŽENÍ RADY (EU) č. 672/2012

Na základě všech výsledků šetření Rada Evropské Unie dne 16. července 2012 přijala opatření, kdy na všechny dovozy perlinky z Malajsie uvaluje Unie stejné procento zatížení jako u dovozů z ČLR tedy 62,9% a to bez ohledu na to, zda je u zboží deklarována země původu jako Malajsie nebo ne.

4.3. Třetí řízení- Reexport Tchaj-wan a Thajsko

Dne 10. dubna 2012 obdržela Evropská komise žádost od 4 největších výrobců perlinky v Unii v čele s českým výrobcem na podezření z obcházení nařízení uložených na dovoz perlinky z ČLR a aby zavedla evidenci dovozu z Tchaj-wanu a Thajska a bez ohledu na to, zda je u nich deklarován původ nebo ne. Sedmi společnostem v Thajsku, osmi společnostem na Tchaj-wanu a čtyřiačtyřiceti společnostem v ČLR, kteří byli známí Komisi z podané žádosti, byl zaslán dotazník o obcházení. Nebylo překvapením, že žádná z oslovených společností odpověď na dotazník neposkytla. Šetření se vztahovalo na období od 1. ledna 2009 do 31. března 2012.

Z následující tabulky je zřejmé, že se v roce 2011 po přijetí nařízení o uvalení 62,9% cla na dovoz perlinky z ČLR, prudce zvětšil její vývoz jak z Thajska tak i z Tchaj-wanu, přestože v těchto zemích nedisponují prostory ani možnostmi pro výrobu perlinky.

Tabulka č. 5 - Vývoj dovozu výrobku, který je předmětem šetření, do Unie z Thajska Tchaj-wanu a ČLR v mil. m2

Rok	2009	2010	2011	2012
ČLR	294,90	383,72	193,07	121
Thajsko	0,06	0,04	10,40	24,11
Tchaj-wan	1,33	1,03	10,67	17,07

Zdroj: Statistiky Comext, PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ RADY (EU) č. 21/2013

Dále bylo vypočítáno procento roční změny a index změny z doložených toků dovozu perlínky z Čínské lidové republiky do Thajska a Tchaj-wanu, viz v následující tabulce.

Tabulka č. 6 - Vývoj dovozu výrobku, který je předmětem šetření, z ČLR do Thajska a Tchaj-wanu v mil. m²

Thajsko	2009	2010	2011	2012
Roční změna	0	436%	160%	63%
Index (2009=100)	100	535	1394	2279
Tchaj-wan	2009	2010	2011	2012
Roční změna	0	227%	209%	90%
Index (2009=100)	100	327	1011	1919

Zdroj: Čínské statistiky, PROVÁDĚCÍ NARIŽENÍ RADY (EU) č. 21/2013

Celkový pokles vývozu z ČLR do Unie a souběžný nárůst vývozu z Tchaj-wanu a Thajska do Unie a vývozu z ČLR do Tchaj-wanu a Thajska po uložení prozatímních opatření v únoru 2011 a po uložení konečných opatření v srpnu 2011 představuje změnu obchodních toků mezi uvedenými zeměmi na straně jedné a vývozu těchto dvou zemí do Unie na straně druhé. Je vidět vývojová tendence ve vývozu otevřených síťovin ze skleněných vláken z ČLR do Thajska i Tchaj-wanu. Objem vývozu do Thajska byl v roce 2009 pouze 1,83 mil. m², přičemž v prvním kvartálu roku 2012 extrémně narostl až na 41,7 milionů m². Objem vývozu do Tchaj-wanu činil v roce 2009 pouhých 748 tisíc m² a oproti tomu v prvním čtvrtletí roku 2012 vývoz činil 14,39 milionů m². Což je prudký nárůst a vypovídá o povaze dováženého výrobku.

Na základě podložených důkazů Rada Evropské Unie rozhodla ke dni 10. ledna 2013 o uložení antidumpingového cla ve stejné výši a u stejného výrobku jako u prováděcího nařízení (EU) č. 791/2011, a to u zboží zasílaného z Tchaj-wanu a Thajska bez ohledu na to, zda je u nich deklarován původ z Tchaj-wanu a Thajska či nikoli.

4.4. Čtvrté řízení- Reexport Indonésie a Indie

Dne 25. února 2013 Komise obdržela žádost k prošetření z podezření obcházení opatření uložený na dovoz perlinky z ČLR a k zavedení celní evidence dovozu některých otevřených síťovin ze skleněných vláken zasílaných z Indie a Indonésie, bez ohledu na to, zda je u nich deklarován původ z Indie a Indonésie či nikoli. Stejně jako v předchozích dvou případech se čínští výrobci pojistili k reexportem i přes další dvě země Asie, ve kterých antidumpingové clo na dovoz perlinky nebylo ještě uvaleno. Zajímavé je, že se vývoz perlinky z Indie a Indonésie zvýšil ve stejném měsíci a roku, tedy v dubnu 2014, ve kterém bylo zahájeno šetření vůči vývozu tohoto výrobku z Thajska a Tchaj-wanu. To dokazují statistiky Eurostat Comext, které jsou zachyceny v následující tabulce a vyjadřují obchodní toky dovozu perlinky z ČLR, Indie a Indonésie. Pro přehlednost budou roky rozdělené od dubna do března.

Tabulka č. 7 - Vývoj dovozu výrobku do Unie, který je předmětem šetření, z ČLR a Indie

Objem dovozu (v milionech m²)	4.2009/3.2010	4.2010/3.2011	4.2010/3.2012	4.2010/3.2013
ČLR	288,40	385,85	110,30	85,90
Indie	0,35	0,28	0,89	13,15
Indonésie	0,004	0,16	3,22	33,31

Zdroj: Statistiky Eurostat Comext

Dovoz perlinky z ČLR do Unie dramaticky klesl po zavedení prozatímních opatření v únoru 2011 a konečných opatření v srpnu 2011. Tabulka ukazuje, že v období 2010/2011 a 2011/2012 vývoz z ČLR do Unie poklesl z 385,85 milionu m² na 110,30 milionu m² (přibližně o 70 %) a v období 2010/2011 a 2012/2013 dále na 85,9 milionu m² (přibližně o 80 %).

Tabulka č. 8 - Vývoz perlinky z ČLR do Indie a Indonésie

Objem dovozu (v milionech m²)	4.2009/3.2010	4.2010/3.2011	4.2010/3.2012	4.2010/3.2013
Indie	4,18	16,35	18,38	29,28
Indonésie	5,78	4,01	8,94	11,55

Zdroj: Celní statistika ČLR, PROVÁDEČÍ NAŘÍZENÍ RADY (EU) č. 1371/2013

Celkový pokles vývozu z ČLR do Unie a souběžný nárůst vývozu z Indie a Indonésie do Unie a vývozu z ČLR do Indie a Indonésie po uložení prozatímních opatření v únoru 2011 a po uložení konečných opatření v srpnu 2011 představuje změnu obchodních toků mezi výše uvedenými zeměmi na straně jedné a vývozu těchto dvou zemí do Unie na straně druhé.

Rada Evropské Unie dne 16. prosince 2013 přijala nařízení, kdy konečné antidumpingové clo bylo určeno dle nařízení (EU) č. 791/2011 na dovoz otevřených síťovin ze skleněných vláken o velikosti buňky větší než 1,8 mm na délku i na šířku a o plošné hmotnosti větší než 35 g/m², a to 62,9% na perlinky zasílané z Indie a Indonésie, bez ohledu na to, zda je u nich deklarován původ z Indie a Indonésie či nikoli.

4.5. Páté řízení- Obcházení kódů TARIC ČLR

Toto řízení je nejaktuálnější a zjišťují se další možnosti obcházení pomocí tohoto způsobu. Dne 30. listopadu 2013 obdržela Komise žádost o prošetření možného obcházení nařízení antidumpingového cla pomocí mírné změny charakteristiky výrobku a následného zařazení pod jiný kód. Jednalo se o nepatrně upravenou otevřenou síťovinu ze skleněných vláken pocházejících z ČLR, které obsahovali hmotnostně více pramenců než přízí, a tedy ho mohli zařadit pod KN ex 7019 40 00 (kódy TARIC 7019400011, 7019400021 a 7019400050), na jež nebylo clo uvaleno. Zkoumané období v šetření bylo od 1. ledna 2010 do konce roku 2013.

Tabulka č. 9 - Vývoj dovozu perlinky pocházejícího z ČLR

Celkový dovoz na trh EU v m²	2010	2011	2012	2013
Kód KN 7019 40 00	118 702 857	67 954 286	109 676 429	120 453 571
Kódy KN 7019 51 00, 7019 59 00	383 759 571	195 440 571	101 987 143	77 862 714

Zdroj: Statistiky Eurostat Comext

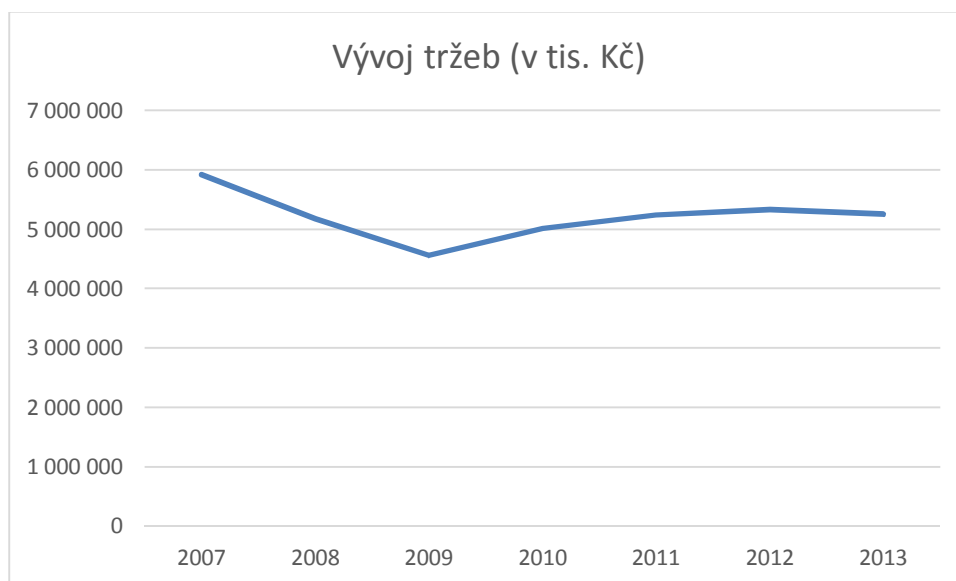
Ze zjištěných statistických údajů přišel v roce 2011 výrazný zlom a pokles vývozu perlinky pod kódy 70195100 a 70195900 od kterého vývoz stabilně klesá. Oproti tomu se vývoz tohoto výrobku pod kódem 70194000 prvním rokem téměř dvojnásobil a ročně dále stoupá. Žádost také podporoval výsledek šetření, v němž nebyl zjištěn žádný rozdíl ve výrobním procesu výrobku, který je předmětem šetření, a dotčeného výrobku kromě rozdílného hmotnostního poměru pramenců a přízí použitého u každého výrobku. Zkoumaný český výrobce, který žádost podával, navíc potvrdil, že z pohledu surovin jsou výrobní náklady výrobku, který je předmětem šetření, podobné výrobním nákladům dotčeného výrobku, avšak výroba výrobku, který je předmětem šetření, je náročnější časově, neboť výrobní stroje musí běžet pomaleji. To znamená, že pro vyvážející výrobce tato změna ve výrobě výrobku, který je předmětem šetření, nepředstavuje žádnou ekonomickou výhodu, pouze umožňuje obcházení platných opatření. Závěrem lze konstatovat, že vyvážená perlinka, je ve srovnání se základní charakteristikou tohoto výrobku jen nepatrně upravena a pro její vývoz neexistuje žádný jiný hospodářský důvod než snaha obejít platná antidumpingová cla.

Po získání všech výsledcích šetření Evropská komise přijala opatření uvalení antidumpingového cla na dovoz otevřených síťovin ze skleněných vláken o velikosti buňky větší než 1,8 mm na délku i na šířku a o plošné hmotnosti větší než 35 g/m² v současnosti kódu KN ex 7019 40 00 (kódy TARIC 7019400011, 7019400021 a 7019400050) a pocházejících z Čínské lidové republiky do Unie, a to ke dni 15. září 2014.

4.6. Dopad řízení na daného českého výrobce

Pokud srovnáme tato opatření k vývoji zisku, tržeb a velikosti podílu na trhu k námi zkoumané české firmě, tak zjistíme, že první opatření vydané má pozitivní dopad na zlepšení pozice společnosti a zvýšení zisku z prodeje tohoto výrobku. Důkazem jsou následující grafy, které znázorňují vývoj důležitých ukazatelů firmy. Další opatření takový efekt sice neměly, ale bez včasného zásahu proti dalším způsobům obcházení by těchto nástrojů bylo využíváno ČLR čím déle, tím častěji a zvětšil by se také jejich vliv na vývoj pozice a konkurenceschopnosti podniku.

Graf č. 1 - Vývoj tržeb společnosti

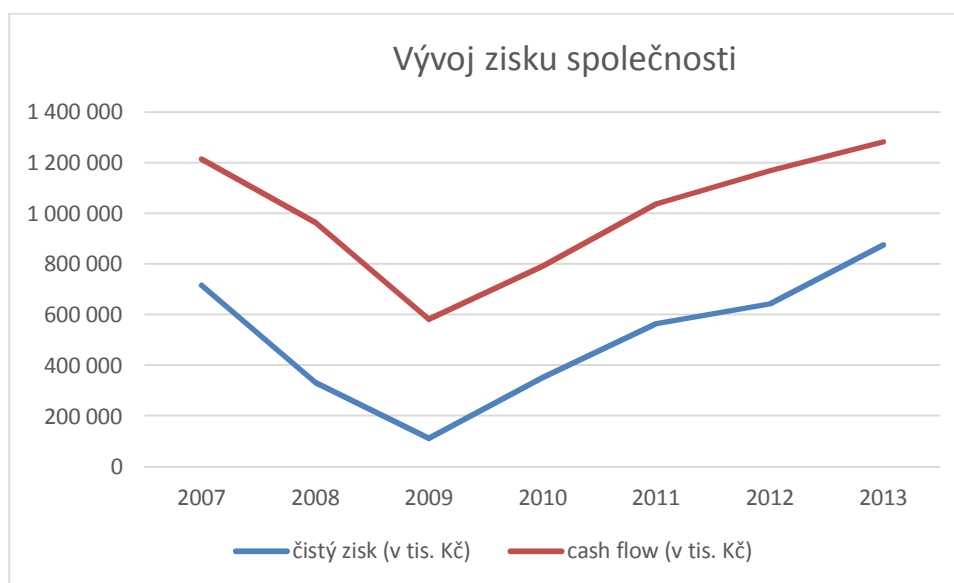
Zdroj: Vlastní zpracování

Když se podíváme na vývoj tržeb, je vidět znatelný pokles, který začal v roce 2007 a nadále se prohluboval až do dosaženého minima v roce 2009. Není náhodou, že tento pokles nastal ve stejném období, ke kterému se vztahovalo první šetření Komise, které začalo probíhat na začátku roku 2010, kdy tržby společnosti začaly opět stoupat. V následných letech lze usoudit, že tržby stoupají, nestoupají však o více než 10 % ročně a poslední roky stagnují, dokonce se opět začínají snižovat. Důvodem je fakt, že

při průběhu antidumpingového šetření v ČLR, které trvalo dlouhých 18 měsíců, a po jeho ukončení čínští výrobci nezháleli a vývoz perlinky, aniž by musela být placena velmi vysoká cla za dovozy, začali řešit přes třetí země apod., tedy první vydané nařízení Rady (EU) č. 791/2011 ze dne 3. srpna 2011 spustilo další způsoby podvodů. Proto českému výrobcu nezbývalo nic jiného a podat další podněty pro zahájení šetření pro uvalení antidumpingového cla. Ze samotného nařízení vyplývá, že antidumpingové opatření se vztahovalo pouze na dovoz zboží pod kódy KN 7019 51 00 a KN 7019 59 00. Proto existovalo již po zavedení cla reálné ohrožení toho, že může být perlinka dovážena přímo z ČLR, a to pod podobnými KN, na které se toto nařízení nevztahuje. Proto právě ředitel zvolené české společnosti, ve spolupráci s 21 GŘC, uspořádali jednání, na kterých se případné obcházení přes jiné kódy řešilo. Prezentoval, jak důležitou roli hraje charakteristika výrobku, kterou může mít každý produkt odlišnou (jako jsou například počet zákrutů vláken na m² nebo šířka ok atd.), v rámci sazebního zařazení. Jednání pro společnost vyneslo takové opatření, kdy u rizikových dovozů budou odebírány vzorky pro laboratorní analýzu, a tak včas určena možná obcházení, které alespoň maximálně možné zabrání tomuto druhu obcházení opatření.

Pokud všechna nařízení rady postavíme vůči čistému zisku a cash flow společnosti, nalezneme ještě jasněji vypovídající obrázek o působení hlavně prvního nařízení v rámci dumpingových šetření na perlinku.

Graf č. 2 - Vývoj zisku společnosti

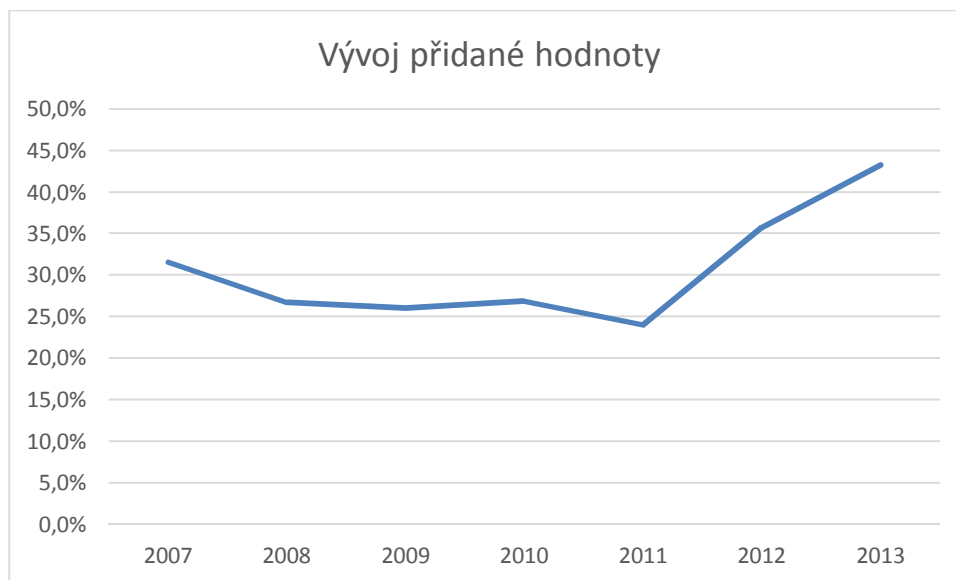

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve vývoji zisku společnosti je vidět mnohem výraznější pokles probíhající od počátku roku 2007, a to především u čistého zisku, který je očištěn již i o odpisy. Díky velkým odpisům firmy si lze také všimnout, že výroba hlavního produktu ze sklovláknité síťoviny je velmi technicky náročný proces, ke kterému jsou využívány vysoce automatizované stroje. V roce 2009, který je posledním rokem, ve kterém neprobíhalo žádné řízení proti dumpovanému zboží pocházejícího z Asie, firma dosáhla nejnižšího bodu ve vývoji zisku a v průběhu dvou let její zisk poklesl z 800 mil Kč na cca 100 mil Kč, což značí o velmi silném působení nové konkurence na trhu a získání velkého procenta trhu s perlínkou v kombinaci s také probíhající celosvětovou ekonomickou krizí, která tento pokles zisku také ovlivnila, ale ne tak razantně jako ilegální toky zboží, jelikož je společnost největší svého druhu v celé Evropské Unii. To je důkazem pro již definované důsledky, které antidumping na postiženou firmu má, kdy hlavním je dumpingový strategický tah v konkurenčním boji a pokus o zničení domácích firem zahraniční za účelem ovládnout část nebo u pozdních zjištění celý trh s danou komoditou. Tato snaha je u zkoumaného výrobce znatelná, jelikož 87,5 % pokles zisku během dvouletého období je velmi velké číslo dosažené za krátkou dobu. Zisk firmy mohl klesat ze dvou důvodů, kvůli malému odbytu produktu odběrateli, které získala zahraniční firma na svojí stranu a také kvůli nutnosti snížení ceny za perlínku českým výrobcem, který byl vývojem dovozu dumpingového zboží, které bylo

dováženo velmi levně, nucen snižovat marži neboli přidanou hodnotu. Její vývoj je znázorněný v následujícím grafu číslo 3.

Graf č. 3 - Vývoj přidané hodnoty výrobků společnosti

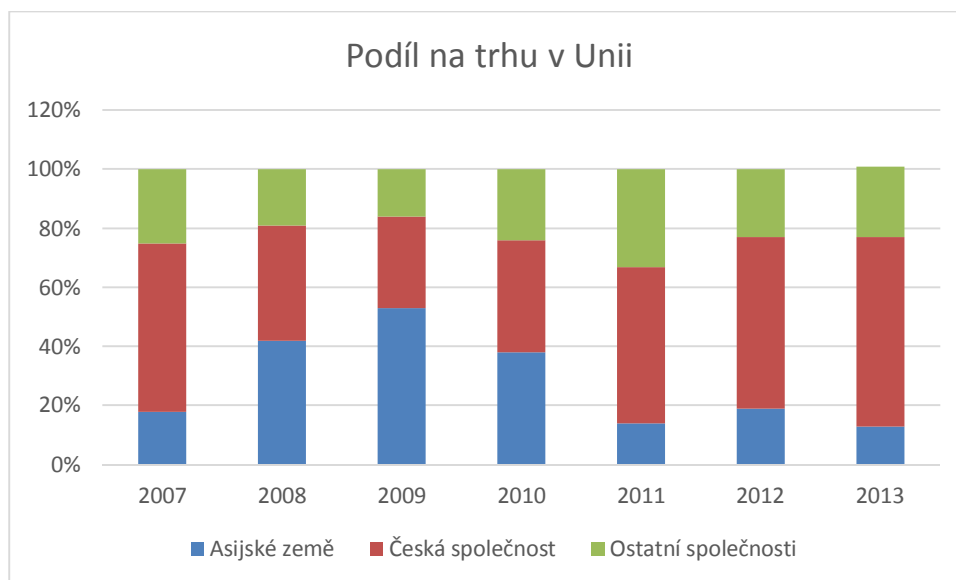
Zdroj: Vlastní zpracování

Přidaná hodnota perlinky vyráběné českým výrobcem se díky tlaku velkého objemu dovážené podhodnocené perlinky snižovala, pouze však v maximech o 7 %, což není tak velké snížení jak by se dalo očekávat, když firma dosáhne takového poklesu zisku a prodeje svého produktu. Přesto však má i toto snížení vliv na vývoj zisku firmy.

Další řízení, které probíhaly na sebe provázaně, vždy zabránily určitému druhu obcházení nařízeného antidumpingového cla a dá se říci, že zdárně, jelikož už od zahájení prvního řízení, kdy se podnik ocitl na minimální hodnotě zisku i tržeb, všechny ukazatele rostou. Dokonce od poloviny roku 2012 se marže připočítávaná do ceny produktu dostala přes hodnotu větší, než se vyskytovala před samotným začátkem nekonečného příběhu s antidumpingovým bojem. Také zisky firmy v roce 2012 přesáhly původní úroveň. Lze tedy na základě statistického vývoje konstatovat, že se podnik nejenom vrátil na svojí původní pozici na trhu, ale dokonce jí i zlepšil. Tímto rokem již firma měla za sebou 3 návrhy na podezření o dovozu dumpingového zboží a poslední dvě řízení neměla tak velký vliv na trh s perlínkou v Unii a tak i na samotného českého výrobce. Také je v případě těchto řízení vidět trend ve zrychlování samotných

šetření, kdy první řízení trvalo neskutečných 18 měsíců oproti posledním dvěma šetřením, které byly ukončeny za méně než 10 měsíců. V průběhu osmi měsíců, o které byl proces delší, přicházela firma zbytečně o potenciální zisk.

Graf č. 4 - Vývoj podílu společnosti na trhu Unie

Zdroj: Vlastní zpracování

V předchozího grafu, který znázorňuje vývoj pozice na trhu oproti konkurenci, je vidět, že největší tlak konkurence byl v roce 2009, kdy společnost ještě nevěděla o dumpingovému dovozu perlínky z ČLR a dalších Asijských zemí a o velkou část svých odběratelů a zisků přicházela kvůli ilegálnímu toku perlínky.

Již po zahájení prvního šetření se tento dovoz značně omezil a další pokusy o obcházení byly postiženy stejným procentem zatížení, proto se dovoz perlínky z Asijských zemí vrátil blízko k původním hodnotám dovozu před vznikem dumpingového boje.

Potěšující je ale fakt, že antidumpingová opatření mají pro daného českého výrobce pozitivní vliv a na dalších pět let ho také chrání.

5. NÁVRH VLASTNÍHO ZLEPŠENÍ

V procesu antidumpingových šetření je řada mnohých nedostatků jako například délka šetření, nákladnost šetření při potřebě zahraničních cest, nutnost obnovy platnosti antidumpingového cla po pěti letech, atd., ale nejdůležitějším nedostatkem z pohledu samotného výrobce je podání stížnosti určitým výrobcem, který nejen, že musí být velmi ostražitý, aby takové obcházení celních nařízení zaznamenal a mohl tak podat stížnost neboli žádost o prošetření Evropské Radě, ale také dodávat všechny potřebné informace o cenách zahraničních výrobců, vývoji objemu dumpingového dovozu, účinky těchto cen dumpingového dovozu na ceny výrobku na trhu EU a dopad na celé výrobní odvětví. Takové zjišťování může postiženému výrobcovi činit časové zatížení, ale hlavně finanční nákladnost pro případné tvoření prognóz, a dalších nákladů s tím spojených.

Proto je doporučeno evidovat pečlivěji zboží plynoucí ze zahraničních zemí do společného trhu v Unii pomocí ověřování cen, míst původu a všech poskytujících dokumentů při proclení zboží a dále z pohledu jednotlivých odvětví pozorováním vývoje zisku odvětví. Díky tomu by pak celní úřady v kontaktu přímo s Radou mohly odhalit dumpingové dovozy dříve, než poškodí přirozenou konkurenční soutěž a zničí mnoho menších firem bez dostatečně velkých finančních rezerv. Vytvořením oddělení, které by tento úkon provádělo skrze všechna výrobní odvětví, by společná unie ušetřila nesrovnatelně více, než by provoz takového oddělení stál. V potaz musí být brán také fakt, že antidumpingové clo tvoří finanční prostředky do veřejných rozpočtů.

Kdyby celní úřady samy zvládly podchytit tyto ilegální toky, výrobci by ušetřily velké množství finančních prostředků, které jim ušly z možného zisku. Pro zjištění újmy, plynoucí z povinnosti podání stížnosti k řízení výrobcem, bude využito statistických analýz SPSS a vývoj zisku sledovaného českého výrobce bude zobecněn na vývoj zisku v celkovém odvětví. Sledovaná újma bude zjišťována počátkem roku 2008, kdy zisky společnosti začaly velmi prudce klesat.

Graf č. 5 - Vývoj zisku v sledovaném období

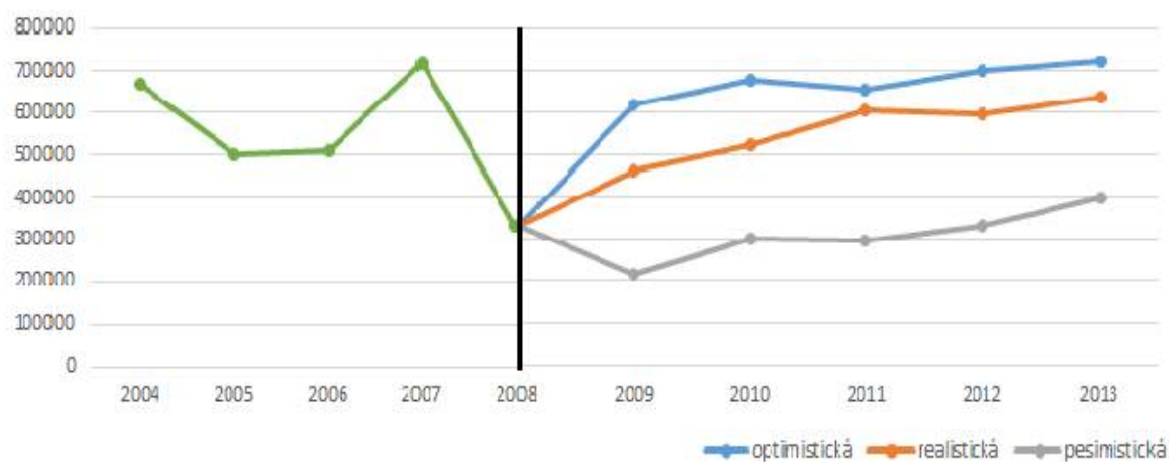

Zdroj: Vlastní zpracování

Sledované období pro výpočet újmy začíná rokem 2008, kdy zisky klesly v porovnání s rokem 2007 o více než 50 % a další roky se tento pokles více prohloubil a újma z dovozu ilegálních toků se zvětšila. Díky statické aplikaci SPSS a pomocí vytvoření prognózy bude vytvořený odhad vývoje zisku společnosti. Prognóza poskytne tři roviny odhadu optimistickou, realistickou a pesimistickou rovinu.

Výpočet dokazující velikost újmy, která by neproběhla díky včasnému zásahu celního oddělení, které by díky ukazateli poklesu zisku v tomto odvětví o více než 50 % zasáhlo bez impulsu postižených výrobců, bude proveden komparací skutečného vývoje zisku společnosti po roce 2008 s prognostickou realistickou rovinou.

Graf č. 6 - Prognóza vývoje zisku společnosti (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování, program SPSS

Model prognózy je následující $y = -5734,6x + 603408$ a s 95% pravděpodobností se hodnota zisku bude nacházet v intervalu spolehlivosti (292 391, 707 979).

Dle výstupu se statistiky SPSS je dle realistické osy vidět opětovný rychlý nárůst zisku díky včasnému zásahu celní správy. V průběhu necelých dvou let by se zisk vrátil na původní hodnoty z roku 2005 a 2006 kdy zisk dosahoval kolem 500 000 tis. Kč a dále neklesl, což se stalo ve skutečnosti v roce 2009, a to o dalších 50 %, tedy na hodnotu 112 836 tis. Kč. Předpovídaný vývoj zisku se ke skutečnému vývoji zisku přiblížil zhruba v roce 2012, kdy dle odhadu zisk činil něco nad 600 000 tis. Kč a skutečný zisk se pohyboval okolo 644 000 tis. Kč, jak je zřejmé z grafu číslo 2 – Vývoj zisku společnosti.

V následujícím kroku je vytvořena tabulka obsahující odhadnuté hodnoty zisku pomocí vytvořené realistické prognózy v daných letech a hodnoty skutečného zisku, ze kterých je vypočítáný ušlý zisk společnosti.

Tabulka č. 10 - Výpočet ušlého zisku (v tis. Kč)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Skutečný zisk	332 086	112 836	354 246	565 484	644 621	876 117
Odhadnutý zisk	332 086	473 000	510 000	603 000	601 000	658 000
Ušlý zisk	0	360 164	155 754	37 516	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Odečtením skutečného a odhadnutého zisku byla vypočtena újma v celkové výši 553 434 tis. Kč. Tato újma je ve velikosti průměrného zisku dané společnosti za jeden rok. Pokud by tedy společnost neměla velké rezervy nebo stabilní podporu velké zahraniční společnosti, výrobce by bez takto velkého zisku nemohl v podnikání pokračovat.

V druhé řadě je nutné také zmínit i efekt fiskální, tedy že příjmy z antidumpingového cla tvoří i finanční příjmy do veřejného rozpočtu. Proto by tento včasný zásah neměl pozitivní vliv pouze na dané výrobce v odvětví, ale také na celkové příjmy ve veřejném rozpočtu.

6. ZÁVĚR

Když se chce výrobce se svým výrobkem dostat na určitý trh v jiných státech nebo chce svou expanzí odstranit velkou část konkurence, může se uchýlit k cenovému podbízení.

Dumping by ale neměl být postihován už ve své podstatě, protože se vlastně jedná o konkurenční boj mezi podnikateli, který vede jak ke snižování cen, tak i k vyšší kvalitě produkce. Hrozba toho, že zahraniční producent a dovozce obsadí většinu trhu a získá tak monopolní postavení prostřednictvím dumpingu je dle mého názoru nereálná, a to vzhledem k velmi vysokým nákladům, které by dovozce výrobku nebo zboží, dopouštějící se dumpingu, musel nést. S rostoucí poptávkou a nižší cenou by tak producent dovážející určitý druh zboží přicházel o zisky nebo nesl příliš velkou ztrátu po dlouhou dobu. Tato taktická strategie, neboli cenová, se tedy pro zahraničního výrobce vstupujícího na trh nejeví jako příliš atraktivní způsob pro získání dominantního postavení na našem trhu. Pokud by se ale touto strategií výrobci podařilo všechny nebo většinu domácích firem z trhu vytlačit, tak by po následném zvýšení cen, což by musel provést jako kompenzaci ztráty nebo jako logický krok využití svého monopolního postavení, vysoká cena by přilákala domácí výrobce zpátky. Proto je zde nutné konstatovat, že zde figuruje pouze hlavní poškození, ušlým ziskem nebo dokonce ztrátou, domácích výrobců. Proto byla práce zaměřena na zjištění, zda antidumpingové zásahy celní správy daného domácího výrobce chrání a zda pro něj mají významný smysl a dále objevit řešení, které by účinek možnosti zasáhnout vůči ilegálním tokům ze zahraničí pomocí antidumpingového cla zvětšilo.

Cílem práce proto bylo navrhnout zlepšení pro zefektivnění šetření a zjistit vliv antidumpingových nařízení na daného vybraného výrobce.

K naplnění hlavního cíle práce bylo navrženo zlepšení pro zrychlení počátku šetření, kdy by žádost o zahájení šetření nemuseli předkládat samotní výrobci, ale pomocí sledování vývoje zisku, ROE, ROA odvětví by šetření zahájilo samotné celní oddělení. Předpokladem je, že vytvořením oddělení, které by tento úkon provádělo skrze všechna výrobní odvětví, by společná unie ušetřila nesrovnatelně více, než by provoz takového oddělení stál. V potaz musí být brán také fakt, že antidumpingové clo tvoří finanční prostředky do veřejných rozpočtů. Dále bylo použito metody komparace

výstupů z použitého systému SPSS, jenž je schopný vytvořit prognózy vývoje zisku společnosti od zvoleného bodu a jenž je potřebný pro srovnání se skutečným ziskem. Vzájemnou komparací vznikl výpočet újmy výrobce, která by pro menší společnosti mohla být rozhodující pro odchod z odvětví. Při zkoumání finančních ukazatelů v dlouhodobém časovém horizontu bylo zjištěno, že včasné zásahy Rady a Komise Evropské Unie mají pozitivní vliv na výrobce, tedy ho v rámci možností chrání a vývoj zisku, tržeb i přidané hodnoty pružně reagují na zavedené antidumpingové opatření.

Na závěr je tedy vhodné zhodnotit antidumpingové zásahy celním systémem jako velmi vhodný nástroj proti boji s podhodnocenými dovozy a domácí výrobci můžou být vděční za vytvoření tohoto nástroje.

ZDROJE

Knižní zdroje:

BENTLEY, Philip; SILBERSTON, Aubrey. *Anti-dumping and countervailing action: limits imposed by economic and legal theory*. Cheltenham, UK; Northampton, USA: Edward Elgar Publishing, 2007.

BROUDE, T.: *Anti-dumping „To Be or Not To Be“ in Five Acts: A New Agenda for Research and Reform*. *Journal of World Trade*, 2003

COLONESCU, Constantin. *Antidumping, antitrust, and competition*. Prague: CERGE-EI, 1997, 20 s. Working Paper Series, 115.

DALE, R. *Anti-dumping Law in a Liberal Trade Order*. London: Macmillan, 1980, 237 s. ISBN 03-120-4373-2.

KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2012, 303 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-779-9.

KLABOUCHOVÁ, Ivona, *Clo a původ zboží*, 1. vydání, Praha: nakladatelství Polygon, 1995, 270 s. ISBN 978-80-901-7786-4.

KRISHNA, Raj. *Anti-dumping Law in a Liberal Trade Order*. London: Macmillan, 1980.

LINDSEY, Brink. *The US Antidumping Law: Rhetoric versus reality*. *Journal of World Trade*, 2000.

MACHKOVÁ, Hana. *Mezinárodní obchodní operace /: Hana Machková, Eva Černošáková, Alexej Sato a kolektiv*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010, 240 s. ISBN 978-80-247-3237-4.

BAKEŠ, M., Pavel MATOUŠEK a Lenka SABELOVÁ. *Clo*. 1. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2007, 285 s. ISBN 80-735-7263-1.

RADVAN, Michal a kolektiv. *Finanční právo a finanční správa - berní právo*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 509 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 417. ISBN 978-807-2392-308.

STAKE, Robert E. *Qualitative research: studying how things work*. New York, c2010. ISBN 16-062-3546-4.

SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 367 s. ISBN 978-80-247-2708-0.

ŠRAMKOVÁ, Dana, Ivana PAŘÍZKOVÁ a Pavel SALÁK. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí: vybrané kapitoly*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011, 163 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 400. ISBN 978-802-1056-909.

ŠTASTNY, D.: *Mezinárodní obchod: teorie a politika*, 1. vydání, Oeconomica, VŠE Praha, 2004, 150 str. ISBN 80-245-0805-2

TOMÁŠKOVÁ E. *Veřejné finance*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4177-3

ŽEMLIČKA, Lubomír. *Celní zákon a předpisy související v praxi od 1. 7. 2002*. 2.dopl.a aktual.vyd. Olomouc: Anag, 2002, 455 s. ISBN 80-726-3136-5.

ŽEMLIČKA, Lubomír. *Celní předpisy při dovozu a vývozu zboží*. 1. vyd. Ilustrace Jiří Votruba. Praha: Pragoeduca, 1993, 253 s. Working Paper Series, 115. ISBN 80-901-4821-2.

Internetové zdroje:

VOTAVOVÁ, L.: ANTIDUMPING: *Co čeká naše výrobce a obchodníky po vstupu do Evropské unie?* QplusQ.cz 9.2003. [on-line],[cit. 8.4.2014], Dostupné na: <http://www.qplusq.cz/okm/clanek.asp?issue=30&list=art&article=583> ISSN 1210-4531

Technical Information on anti-dumping. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2011 [cit. 2014-12-27]. Dostupné na: www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_info_e.htm

Právní předpisy:

Nářízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství, v platném znění

Nářízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, v platném znění

Nářízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství, v platném znění

Nářízení Rady (ES) č. 384/96 o ochraně před dumpingovými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství

Nářízení Rady (EHS) č.459/1968 o ochraně před dumpingovými nebo subvencovanými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského hospodářského společenství

Nářízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění

Vyhláška ministra zahraničních věcí: o Dohodě o provádění článku VI Všeobecné dohody o clech a obchodu. In: *Sbírka zákonů*. 1968

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění zákona č. 30/2011, In: *Sbírka zákonů*, ze dne 22.7.2009.

Zákon č. 17/2012 Sb., o celní správě České republiky, In: *Sbírka zákonů*, ze dne 8.12.2011.